

National Library
of Sweden

Open access vid svenska lärosäten - en enkätundersökning

Aina Svensson, OpenAccess.se
Nationell samverkan, Kungliga biblioteket

September 2011

Följande rapport är en sammanställning av resultat från en enkätundersökning som genomfördes under perioden 21 februari till 5 april 2011. Enkäten har utformats av Arbetsgruppen för information och rådgivning inom Kungliga bibliotekets utvecklingsprogram OpenAccess.se. Rapporten är sammanställd av författaren men hela arbetsgruppen har under arbetets gång bidragit med värdefulla synpunkter på innehållet.

Arbetsgruppen för information och rådgivning:

Sofia Arvidsson, Svensk nationell datatjänst

Jonas Gilbert, Chalmers

Jan Hagerlid, Kungliga biblioteket

David Lawrence, Linköpings universitet

Aina Svensson, Kungliga biblioteket och Uppsala universitet

Lisbeth Söderqvist, Vetenskapsrådet

1 Innehåll

2	Inledning.....	5
2.1	Bakgrund	5
2.2	Syfte med enkäten	5
2.3	Om enkäten.....	5
2.3.1	Lärosäten som ingår i enkätstudien	6
2.3.2	Lärosäten som <i>inte</i> ingår i enkätstudien	7
2.3.3	Jämförelse med kartläggning från 2007	7
3	Resultat av enkätundersökning.....	7
3.1	Lärosäten med open access-policy eller publiceringsbeslut.....	8
3.1.1	Open access-policy med krav	8
3.1.2	Open access-policy med rekommendationer.....	9
3.1.3	Obligatorisk fulltextpublicering	10
3.1.4	Lärosäten som saknar policy eller beslut	10
3.1.5	Jämförelse med tidigare kartläggning och kommentar	11
3.1.6	Andel fritt tillgängliga fulltexter	12
3.2	Styrning eller återkoppling av open access-arbetet.....	13
3.2.1	Kommentar.....	13
3.3	Personalresurser för open access och öppet arkiv	13
3.3.1	Planerade förändringar i nuvarande personalstyrka	14
3.3.2	Kommentar till antal personalresurser	15
3.3.3	Jämförelse med 2007 års undersökning.....	16
3.4	Information om forskningsfinansiärers open access-krav	16
3.4.1	Kommentar.....	17
3.5	Ekonomiskt stöd för publicering i open access-tidskrifter	17
3.5.1	Kommentar.....	18

3.6	Stöd till forskare som parallellpublicerar i lärosätets öppna arkiv.....	19
3.6.1	Kommentar.....	20
3.7	Prioriterad utveckling lokalt vid lärosätet	21
3.7.1	Jämförelse och kommentarer	23
3.8	Prioriterad nationell samordning	23
3.8.1	Jämförelse och kommentarer	26
3.9	Webbsidorna OpenAccess.se och OA-bloggen	26
3.9.1	Webbsidorna OpenAccess.se	26
3.9.2	OA-bloggen.....	27
3.9.3	Kommentar.....	27
3.10	Övriga kommentarer från lärosäten.....	28
4	Sammanfattande slutsatser	29
5	Bilagor:	
	Bilaga 1. Enkätformulär med samtliga frågor	
	Bilaga 2. Lärosäten med beslut om krav/rekommendationer att publicera open access	
	Bilaga 3. Personalresurser för open access och öppet arkiv	
	Bilaga 4. Prioriterade områden för lokal utveckling vid lärosätet	
	Bilaga 5. Prioriterade områden för nationell samordning	

2 Inledning

2.1 Bakgrund

I stort sett alla svenska universitet och högskolor driver ett utvecklingsarbete i olika omfattning för att främja open access - fri tillgång till forskningspublikationer. Detta görs framför allt via lärosätenas öppna arkiv, där det egna lärosätets forskningspublikationer görs fritt tillgängliga, men även genom att ge ekonomiskt stöd till forskare som publicerar i open access-tidskrifter. Open access har under senare år fått ökad uppmärksamhet, bland annat genom att flera svenska forskningsfinansiärer numera kräver att resultaten från den forskning de finansierar ska publiceras fritt tillgängligt.¹ Det finns således en ökad förväntan på forskare vid svenska lärosäten att publicera open access och därmed också ett ökat behov av stöd och information när det gäller möjligheter att publicera open access. Det är vid forskningsbiblioteken som ansvaret för de öppna arkiven finns och vanligen även arbetet med att driva på och utveckla open access-publiceringen.

Parallellt med utvecklingen vid lärosätena inom open access-området har den nationella samordningen av open access utökats. Kungliga bibliotekets utvecklingsprogram OpenAccess.se som från början var ett projekt, har sen 2010 permanentats och breddat sin inriktning.² Styrorganisationen för OpenAccess.se består numera av en styrgrupp och två arbetsgrupper.³ Arbetsgruppen för information och rådgivning är en av dessa och har som övergripande mål att sprida information om open access såväl till forskare som till allmänheten, men ska även ge stöd till lärosäten som arbetar med att främja open access.

2.2 Syfte med enkäten

Utvecklingen inom open access-området går snabbt och för att underlätta arbetsgruppens insatser för en vidareutveckling av arbetet med open access både nationellt och lokalt har arbetsgruppen utformat en enkätundersökning. Syftet med enkäten var att få en bild av det aktuella läget av open access-arbetet vid svenska lärosäten samt att få återkoppling och synpunkter på eventuella framtida nationella insatser inom området. Enkäten är delvis en uppföljning av en enkät som gjordes 2007 av Arbetsgruppen för högskolans elektroniska publicering, på uppdrag av SUHF:s Forum för bibliotekschefer,⁴ men har till stora delar omformulerats och anpassats i enlighet med den utveckling som skett inom området. Resultatet kommer förhoppningsvis att kunna utgöra ett stöd för en vidareutveckling av arbetet med open access både nationellt och lokalt.

2.3 Om enkäten

Enkäten (bilaga 1) gjordes tillgänglig via Google docs och har nått ut via e-postlistor till samtliga svenska lärosätena. Svar har inkommit från 34 svenska universitet och högskolor (tabell 1) under perioden 21 februari till 5 april 2011. Resultatet som framkommer ur enkätundersökningen speglar således situationen som den såg ut vid denna tid vid de svarande lärosätena. I några fall har

¹ Vetenskapsrådet, Formas, Riksbankens Jubileumsfond, Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse och Östersjöstiftelsen är svenska finansiärer med sådana krav.

² <http://www.sciecom.org/ojs/index.php/sciecominfo/article/view/4315/3938>

³ <http://www.kb.se/openaccess/om/styrgrupp/>

⁴ http://www.suhf.se/web/E-publicering_kartlaggning_rapport_jan_2008.aspx

planerade större förändringar som påtalats i enkätsvaren och trätt i kraft efter 5 april tagits med i resultatet. Dessa förändringar finns då med i resultatet tillsammans med en särskild anmärkning.

2.3.1 Lärosäten som ingår i enkätstudien

De 34 universitet och högskolor som har svarat enkäten finns listade i tabell 1. I tabellen framgår också om lärosätet har ett öppet arkiv och vilken programvara som används. Det är endast tre lärosäten i studien som saknar öppna arkiv, nämligen Dans och Cirkushögskolan, Kungliga Konsthögskolan och Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap. Karolinska Institutet lanserade sitt öppna arkiv i juni 2011 efter att enkätstudien genomfördes.

Förutom Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap är samtliga lärosäten som har besvarat enkäten medlemmar i Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF).⁵

Tabell 1. De 34 lärosäten som ingår i enkätstudien. I tabellen anges även om lärosätet har ett öppet arkiv och vilken programvara som används.

Lärosäten	Öppet arkiv
Blekinge tekniska högskola	Egenutvecklat
Chalmers tekniska högskola	Scigloo
Dans och Cirkushögskolan	-
Ersta Sköndal högskola	DiVA
Försvvarshögskolan	DiVA
Gymnastik- och idrottshögskolan	DiVA
Göteborgs universitet	Dspace
Högskolan Dalarna	Egenutvecklat
Högskolan i Borås	Dspace
Högskolan i Gävle	DiVA
Högskolan i Halmstad	DiVA
Högskolan i Jönköping	DiVA
Högskolan i Skövde	DiVA
Högskolan Kristianstad	DiVA
Högskolan på Gotland	DiVA
Högskolan Väst	DiVA
Karlstads universitet	DiVA
Karolinska Institutet	Dspace ⁶
Konstfack	DiVA
KTH, Kungliga tekniska högskolan	DiVA
Kungliga Konsthögskolan	-
Linköpings universitet	DiVA
Linnéuniversitetet	DiVA
Lunds universitet	Egenutvecklat
Malmö högskola	Dspace
Mittuniversitetet	DiVA
Mälardalens högskola	DiVA

⁵ <http://www.suhf.se/web/adresslistan.aspx>

⁶ Karolinska Institutet lanserade sitt öppna arkiv 2011-06-13 <http://publications.ki.se/jspui/>

Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap	-
Röda Korsets Högskola	DiVA
SLU, Sveriges lantbruksuniversitet	EPrints
Stockholms universitet	DiVA
Södertörns högskola	DiVA
Umeå universitet	DiVA
Uppsala universitet	DiVA

2.3.2 Lärosäten som *inte* ingår i enkätstudien

Sju lärosäten, av de 40 som är medlemmar i SUHF, har inte svarat enkäten och ingår därför inte i denna studie. Fem av de lärosäten som inte har svarat enkäten har dock öppna arkiv för fulltextpublicering av forskningspublikationer, nämligen Handelshögskolan i Stockholm, Kungliga Musikhögskolan, Sophiahemmet högskola och Örebro universitet, samtliga anslutna till DiVA⁷ samt Luleå tekniska universitet som använder Pure⁸. Övriga två som inte ingår i studien är Operahögskolan i Stockholm och Stockholms Dramatiska högskola, som båda saknar publiceringssystem.

2.3.3 Jämförelse med kartläggning från 2007

Trettiofyra av de 34 lärosäten som svarat denna enkät svarade även på den enkätstudie och kartläggning som gjordes 2007 av Arbetsgruppen för högskolans e-publicering inom SUHF:s Forum för bibliotekschefer. De lärosäten som inte ingick i den tidigare studien är Försvarshögskolan och Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap.

I de fall det är möjligt och relevant att göra jämförelser med den tidigare kartläggningen så görs detta löpande i anslutning till enkätresultaten nedan. Vid jämförelser måste dock hänsyn tas till att de båda studierna delvis bygger på enkätsvar från olika lärosäten men också att enkätfrågorna i nuvarande studie är uppdaterade och anpassade efter aktuella frågeställningar inom open access-området. Syftet med studien från 2007 var huvudsakligen att undersöka vilka publiceringssystem och vilka programvaror som då användes och frågorna fokuserade därmed främst på teknisk drift och praktisk hantering av öppna arkiv. Följande enkätstudie fokuserar däremot mer på stöd- och informationsarbete om open access-publicering.

Generellt har det skett en ökning av antal öppna arkiv sedan 2007. Lärosäten som idag har ett öppet arkiv men som då saknade är Ersta Sköndal högskola, Försvarshögskolan, Handelshögskolan i Stockholm, Högskolan på Gotland, Högskolan Väst, Karolinska Institutet, Konstfack, Kungliga Musikhögskolan och Röda Korsets högskola och Sophiahemmet högskola.

3 Resultat av enkätundersökning

Nedan följer en genomgång av resultaten av de enkätsvar som framkommit följt av kommentarer. Genomgången utgår från frågorna som de var formulerade i enkäten (bilaga 1). Som tidigare nämnts jämförs följande enkätresultat, i de fall det är möjligt, med 2007 års enkätresultat.

⁷ <http://www.diva-portal.org/>

⁸ Publikationsdatabas (Pure): <http://www.ltu.se/ltu/lib/Programsupport/Pure> Pure utvecklas av Atira A/S i Ålborg, Danmark: <http://atira.dk/en/pure/>

3.1 Lärosäten med open access-policy eller publiceringsbeslut

Av de 34 universitet och högskolor som ingår i enkätstudien är det 22 lärosäten som antingen har en open access-policy eller ett beslut om obligatorisk fulltextpublicering av avhandlingar och/eller rapporter vid det egna lärosätet. Tolv lärosäten saknar en open access-policy eller ett publiceringsbeslut. Sammanlagt 9 lärosäten har angivit att det finns planer på att antingen införa ett beslut eller genomföra en skärpning av tidigare beslut. Vid 22 lärosäten finns beslut som innebär att det är obligatoriskt för forskare att registrera bibliografiska uppgifter om sina publikationer. I bilaga 2 finns en översikt över lärosätenas befintliga beslut och eventuella planerade förändringar. Här nedan ges en sammanfattning av resultaten fördelat på beslutsnivå vid lärosätena.

3.1.1 Open access-policy med krav

Följande tre lärosäten har en open access-policy med *krav* att forskare vid lärosätet ska publicera sina reslutat fritt tillgängligt:

- Blekinge tekniska högskola (BTH) – beslut antogs 11 juni 2007
- Chalmers tekniska högskola – gäller från 1 januari 2010
- Malmö högskola – gäller från 1 mars 2011

Vid BTH gäller beslutet tidskrifts-, konferensartiklar eller andra referee-granskade dokument medan övriga publikationstyper inte nämns. Vidare gäller kravet att göra sina publikationer fritt tillgängliga i det öppna arkivet ”så länge inte upphovsrättsliga eller sekretessbestämmelser förhindrar det”.⁹

”Rektor beslutar att varje vetenskaplig artikel (tidskrifts-, konferensartikel eller andra referee-granskade dokument) som publicerats av personal anställda vid BTH skall deponeras som kopia i elektronisk form, med bibliografiska data, i BTHs forskningsdatabas. Fri tillgång till dokumenten skall ges via databasen då upphovsrättsliga eller sekretessbestämmelser inte förhindrar detta.”¹⁰

BTHs forskare uppmanas att i första hand publicera i open access-tidskrifter och i andra hand hos förlag som tillåter parallellpublicering av ”post-print”. BTH har dessutom sen tidigare ett beslut om obligatorisk registrering av publikationer i högskolans publikationsdatabas.

Chalmers open access-policy innebär att alla forskningspublikationer från lärosätets forskare ska göras fritt tillgängliga, inom 6 månader eller senast 12 månader efter publicering:

”All forskning som Chalmers forskare publicerar ska göras tillgänglig i ett öppet arkiv, i normalfallet inom 6 månader efter publicering, dock senast efter 12 månader. Detta betyder att Chalmers forskare ska deponera en fulltextkopia av alla sina publikationer i elektronisk form i Chalmers Publication Library (CPL).”¹¹

Chalmers forskare uppmanas vidare att om möjligt undvika överlåtelse av upphovsrättigheter eller åtminstone se till att man har rätt att parallellpublicera i det öppna arkivet. ”Författaren bör tillförsäkra sig rätten att kunna parallellpublicera sitt arbete och skall i varje fall ha rätt att deponera det i ett öppet arkiv senast efter sex månader, eller i undantagsfall 12 månader.” Det är endast undantagsvis man ger dispens från policyn:

⁹ <http://www.bth.se/fou/forskinfor/nsf/textpages/bth-oa-policy>

¹⁰ <http://www.bth.se/fou/forskinfor/nsf/textpages/bth-oa-policy>

¹¹ <http://www.chalmers.se/sv/om-chalmers/verksamhetsdokument/Sidor/open-access-policy.aspx>

”Dispens från denna policy kan ges undantagsvis. Det måste i så fall finnas prestigemässiga skäl att publicera ett specifikt vetenskapligt arbete i en tidskrift som inte medger parallellpublicering. Dispensbegäran skall vara skriftlig och ställas till prorektor.”¹²

Malmö högskolas open access-policy sammanfattas i tre punkter:

1. Forskande personal och doktorander vid Malmö högskola skall deponera en kopia av publicerat forskningsresultat i högskolans öppna digitala arkiv *Malmö University Electronic Publishing* (MUEP), såvida inte upphovsrättsliga skäl förhindrar detta.
2. Malmö högskolas personal och doktorander bör publicera sina forskningsresultat i tidskrifter som tillämpar Open Access när sådan lämplig tidskrift finns.
3. Innehåll i högskolans publikationsserier skall, om inte särskilda skäl föreligger, också deponeras i MUEP.¹³

Det finns även beskrivningar och kommentarer till de olika delarna i beslutet där det bl.a. framgår att Malmö högskolas forskare uppmanas att ”ta reda på sina rättigheter kring egenarkivering”. Där framgår det vidare att i de fall förlagen säger ja till egenarkivering, ska forskaren göra detta direkt, men i de fall förlagen säger nej godtas det. Det är endast i de fall forskaren väljer att *inte* parallellpublicera trots att förlaget tillåter parallellpublicering som det krävs dispens:

”I de fall förlaget säger ja till egenarkivering, skall forskaren deponera i MUEP direkt (med fördröjd fri tillgång enligt vad ev. embargotider stipulerar) - och i de fall förlaget säger nej godtas detta. Om förlaget säger ja till att deponera en kopia men forskaren ändå väljer att inte deponera i MUEP, måste undantag beviljas från prefekt eller motsvarande.”¹⁴

3.1.1.1 Jämförelse och kommentar

Vid en jämförelse mellan de tre lärosätenas beslut framgår det att Chalmers har formulerat det starkaste och mest långtgående kravet för forskare att publicera open access. I beslutet finns nämligen en tydlig uppmaning till Chalmers forskare att inte överlåta sina rättigheter till förlagen och att åtminstone försäkra sig om sin rätt att parallellpublicera. Det räcker således inte för Chalmers forskare att enbart acceptera förlagens villkor. Dispens från policy ges enbart undantagsvis och för det krävs en skriftlig dispensbegäran till prorektor.

När det gäller såväl BTHs som Malmö högskolas policy uppmanas forskare visserligen att publicera open access, men kravet att parallellpublicera i det öppna arkivet gäller enbart så länge förlagen tillåter det. Malmö högskolas forskare uppmanas visserligen att ”ta reda på sina rättigheter” i samband med parallellpublicering men det finns inget krav på att aktivt försöka påverka och driva genom sina rättigheter mot förlagen. Det borde således vara relativt enkelt för forskare vid dessa lärosäten att i många fall kringgå kravet på open access-publicering.

3.1.2 Open access-policy med rekommendationer

Av de 34 lärosäten som svarat enkäten är det 12 lärosäten som har en open access-policy med *rekommendationer* att forskare vid lärosätet ska publicera sina resultat fritt tillgängligt (bilaga 2) nämligen:

- Gymnastik- och idrottshögskolan

¹² <http://www.chalmers.se/sv/om-chalmers/verksamhetsdokument/Sidor/open-access-policy.aspx>

¹³ http://www.mah.se/bit/press/openaccess_sve

¹⁴ http://www.mah.se/bit/press/openaccess_sve

- Högskolan i Borås
- Högskolan i Halmstad
- Högskolan i Jönköping
- Högskolan Kristianstad
- Högskolan på Gotland
- Högskolan Väst
- Karolinska Institutet¹⁵
- Kungliga tekniska högskolan (KTH)
- Lunds universitet
- Stockholms universitet
- Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)

Vid Högskolan i Borås och SLU pågår diskussioner om hur nuvarande policy kan uppdateras och skärpas. Högskolan i Jönköping, Karolinska Institutet, KTH och SLU har förutom en allmän open access-policy med rekommendationer dessutom beslut om obligatorisk fulltextpublicering (se nedan under 2.2.3).

3.1.3 Obligatorisk fulltextpublicering

När det gäller beslut om obligatorisk fulltextpublicering för avhandlingar eller rapporter utgivna vid lärosätet har följande 12 lärosäten angivit att man har det:

- Göteborgs universitet
- Högskolan i Jönköping
- Karlstads universitet
- Karolinska Institutet
- Kungliga tekniska högskolan (KTH)
- Linköpings universitet
- Mittuniversitetet
- Mälardalens högskola
- Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap
- Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)
- Umeå universitet
- Uppsala universitet

Fyra av dessa lärosäten har dessutom en open access-policy med rekommendationer till forskare att publicera open access, nämligen Högskolan i Jönköping, Karolinska Institutet, KTH och SLU (se ovan under 2.2.2). Vid Umeå universitet uppgavs att det finns planer på att införa en open access-policy och vid Mälardalens högskola har sådana diskussioner påbörjats.

3.1.4 Lärosäten som saknar policy eller beslut

Det är sammanlagt 11 lärosäten som varken har en open access-policy eller ett beslut med krav på fulltextpublicering, nämligen följande:

¹⁵ Karolinska Institutets beslut om open access-policy med rekommendationer trädde i kraft från 1 juli 2011 <http://kib.ki.se/node/72762>

- Dans och Cirkushögskolan
- Ersta Sköndal högskola
- Försvarshögskolan
- Högskolan i Dalarna
- Högskolan i Gävle
- Högskolan i Skövde
- Konstfack
- Kungliga Konsthögskolan
- Linnéuniversitetet
- Röda Korsets högskola
- Södertörns högskola

Av dessa har Ersta Sköndal angivit att det finns en *rekommendation* för fulltextpublicering vid högskolan. Vid Försvarshögskolan och Högskolan i Gävle finns beslut om obligatorisk registrering av bibliografiska uppgifter om sina publikationer i det egna öppna arkivet.

Vid flera lärosäten pågår ett arbete för att införa en policy eller ett beslut (bilaga 2). Vid Konstfack är en policy för examensarbeten och forskningspublikationer i form av rektorsbeslut under utarbetande och kommer att tas under 2011. Vid såväl Linnéuniversitetet som Södertörns högskola pågår diskussioner för att anta en open access-policy. Vid Skövde högskola finns planer på att införa en policy som hittills skiljer ut sig från övriga lärosäten genom att man vill införa ett ekonomiskt incitament för open access. "Det skulle innebära att högskolan i den interna medelsfördelningen för institutionerna, skjuter till extra medel för de forskare som gör sina publikationer OA i det öppna arkivet DiVA" (enkätsvar från Högskolan i Skövde).

3.1.5 Jämförelse med tidigare kartläggning och kommentar

Vid en jämförelse med 2007 års kartläggning visar det sig att det under senare år har skett en hel del förändringar när det gäller beslut vid lärosäten för ökad open access-publicering. I kartläggningen från 2007 fanns det inget lärosäte som hade en open access-policy med *krav* att lärosätets forskare skulle göra sina publikationer fritt tillgängliga. Däremot fanns det 6 lärosäten som då hade en open access-policy med *rekommendationer*, nämligen BTH som idag har krav på open access. Därutöver hade GIH, Högskolan i Halmstad, Högskolan i Jönköping, Lunds universitet och Stockholms universitet redan då sina rekommendationer för open access.

Sammanlagt har förändringar av beslutsnivå sedan 2007 skett vid 9 av de 32 lärosäten som ingår i båda enkätundersökningarna. Chalmers har gått från enbart ett beslut om registrering av publikationer till en policy med open access-krav. Högskolan Kristianstad hade ett beslut för fulltextpublicering av studentuppsatser och har idag en open access-policy med rekommendationer. Mittuniversitetet hade tidigare inget beslut men har idag beslut om obligatorisk fulltextpublicering av avhandlingar och/eller rapporter. Malmö högskola, Högskolan Väst och SLU har gått från beslut om fulltextpublicering till open access-policy med krav respektive policy med rekommendationer.

Jämförelserna visar att lärosätenas open access-beslut numera strävar efter att omfatta all vetenskaplig publicering, till skillnad från tidigare då de flesta beslut fokuserade på lokalt utgivna publikationer som avhandlingar, rapporter och studentuppsatser. Det har blivit en allt större

fokusering på att tillgängliggöra tidskrifts- och konferensartiklar som därmed vanligen innebär redan förlagsutgiven publicering. Nu finns tydliga ambitioner att öka denna andel publikationer fritt tillgängliga vilket är en anledning till att det formuleras allt fler generella policybeslut för open access vid lärosätena.

3.1.6 Andel fritt tillgängliga fulltexter

Liksom i undersökningen från 2007 är det även idag avhandlingar, rapporter och studentuppsatser som dominerar i fulltext i de öppna arkiven, vilket är förväntat eftersom denna form av publicering har pågått de senaste tio åren. Resultat från sökningar i SwePub respektive i DiVA portal visar att av det totala antalet doktorsavhandlingar som idag finns i SwePub är 40 % fritt tillgängliga (12 161 av 30 558) och av de som finns i DiVA portal är 50 % fritt tillgängliga (11 520 av 23 263).¹⁶

Motsvarande resultat av en sökning i SwePub när det gäller fritt tillgängliga vetenskapliga refereegranskade artiklar är dock betydligt lägre, nämligen omkring 6 % (11 103 av 178 392). En anledning till det låga sökresultatet är att det i de öppna arkiven finns en mängd artikelreferenser som länkar till fritt tillgängliga fulltexter, men som inte är uppmärkta som open access och därmed inte synliggörs som fria fulltexter i SwePub. De flesta av dessa artiklar kommer helt enkelt inte med när man söker efter fritt tillgängliga artiklar i SwePub. Ett sätt att förbättra detta skulle kunna vara att bättre lyfta fram de artiklar som är open access genom att direkt i tidskriftslistorna märka upp vilka tidskrifter och därmed artiklar som är open access.

Sökresultatet av fritt tillgängliga refereegranskade artiklar i SwePub kan jämföras med resultatet från en studie där man undersökte andelen fritt tillgängliga artiklar via databasen Scopus. Studien visade att drygt 20 % av refereegranskade artiklar från 2008 (där åtminstone en av medförfattarna hade en svensk affiliering) fanns fritt tillgängliga på internet, antingen på en tidskrifts webbsida, i ett öppet arkiv eller exempelvis på en forskares egen hemsida.¹⁷ Man kan således förvänta sig en betydligt större andel fritt tillgängliga artiklar via SwePub än 6 %.

Genom att söka direkt i de öppna arkiven kan man få fram hur stor andel av vetenskapliga artiklar som är parallellpublicerade och deponerade i de öppna arkiven. En sökning i DiVA portal och de öppna arkiv som är anslutna till DiVA visar att andelen fritt tillgängliga refereegranskade artiklar som finns deponerade i dessa öppna arkiv är drygt 2 % (3 100 av 138 750).¹⁸

Man kan dock se en tendens till ökning av fritt tillgängliga artiklar de senaste åren vid svenska lärosäten som även omfattar parallellpublicerade artiklar. Andelen fritt tillgängliga refereegranskade artiklar i SwePub med publikationsår 2007, 2008 respektive 2009 är omkring 6 % per år, jämfört med 8.6 % för publikationsår 2010. Samma jämförelse i DiVA portal visar en ökning från 2 % parallellpublicerade artiklar till 5.8 % år 2010. Möjligen har de open access-krav som nu finns hos

¹⁶ SwePub är en nationell söktjänst som hämtar data från svenska publikationsdatabaser <http://swepub.kb.se> DiVA portal är en gemensam sökportal för lärosäten anslutna till DiVA www.diva-portal.org. Sökningar gjordes 2011-09-16.

¹⁷ Se Hedlund, Turid (2010). Open access availability of articles by Nordic authors in *ScieCom Info*, 6:4. Available at <http://www.sciecom.org/ojs/index.php/sciecominfo/article/view/4760> Se även Björk, Bo-Christer et al. (2010). Open access to the scientific journal literature: Situation 2009. *PLoS One*, 23.6.2010. Available at <http://www.plosone.org/article/info:doi/10.1371/journal.pone.0011273>

¹⁸ Sökningen gjordes 2011-09-16.

forskningsfinansiärer och de policybeslut som finns vid flera lärosäten börjat att ge ett visst resultat. Men eftersom besluten ändå är så pass nya kan man förmodligen ännu inte se någon dramatisk ökning som följd av dessa beslut. Anledningen till att andelen fritt tillgängliga artiklar fortfarande är låg beror förmodligen dessutom på att kunskapen om möjligheten och möjligen motivationen att parallellpublicera fortfarande är låg hos forskare.

3.2 Styrning eller återkoppling av open access-arbetet

Vid 16 av de svarande lärosätena finns det etablerat någon form av förankring av open access-arbetet i form av en styrgrupp, referensgrupp eller motsvarande, medan fler än hälften av lärosätena (18) har svarat att det inte förekommer något sådant samarbete.

Vid 12 lärosäten finns det antingen en styrgrupp eller en referensgrupp. Styrgrupper finns etablerat vid Högskolan i Borås, Högskolan i Malmö, Linköpings universitet och Södertörns högskola. Vid högskolorna i Borås, Malmö och Södertörn finns förutom styrgrupper dessutom referensgrupper. Övriga lärosäten där det finns referensgrupper för open access-arbetet är Chalmers, Högskolan på Gotland, Konstfack, KTH samt universiteten i Lund, Stockholm, Umeå och Uppsala.

Vid 4 lärosäten förekommer annan form av återkoppling av open access-arbetet. Vid högskolan i Skövde och Ersta Sköndal finns ingen formell formering i form av styr- eller referensgrupp men däremot en kontinuerlig dialog mellan biblioteksledning och högskolans ledning. Detsamma gäller Karolinska Institutet som äskar medel för verksamheten direkt från styrelsen för forskning och på så sätt får i uppdrag att utföra den open access-verksamhet som bedrivs vid biblioteket. Vid Göteborgs universitet fungerar biblioteksnämnden som referensgrupp.

3.2.1 Kommentar

Det finns ingen självklar koppling mellan ett lärosätes beslut om en open access-policy och förekomst av en referens- eller styrgrupp. Det visade sig nämligen att 7 av de lärosäten som har en open access-policy saknar sådant samarbete. BTH som har en policy med krav att publicera open access har ingen styr- eller referensgrupp. Detsamma gäller flera lärosäten som har en policy med rekommendation om open access-publicering, nämligen Gymnastik- och idrottshögskolan, Högskolan i Halmstad, Högskolan i Jönköping, Högskolan Kristianstad, Högskolan Väst och SLU. Möjligen fattas dessa policybeslut centralt vid lärosätet och därefter överlåter man helt till biblioteken att ansvara för och genomföra besluten. Det kan givetvis också vara så att open access-frågorna ändå diskuteras i andra mer eller mindre formella sammanhang inom lärosätet.

3.3 Personalresurser för open access och öppet arkiv

I enkäten frågade vi efter hur stora personalresurser som fanns avsatta vid lärosätet 1 mars 2011, dels för information, stöd och rådgivning om open access och dels för teknisk drift och utveckling av öppet arkiv. Svaren redovisas per lärosäte i bilaga 3 med kommentarer om eventuellt planerade förändringar. I tabell 2 nedan visas en översikt av sammanlagda personalresurser per lärosäte. De tjänster som har tillsatts efter 1 mars 2011 ingår inte i redovisningen i tabellen utan kommenteras istället i avsnitt 2.3.1.

Det lärosäte som har flest antal sammanlagda tjänster är Uppsala universitet med 6 heltidstjänster följt av Lunds universitet med 4.5-5 heltidstjänster (tabell 1). En förklaring till att Uppsala universitet

har flest antal heltidstjänster är att här ingår ansvar för support, teknisk drift och utveckling av öppet arkiv vid alla 28 lärosäten som använder DIVA, nämligen 4 av 6 heltidstjänster.

Sammanlagt 10 lärosäten har avsatt mer än 1 heltidstjänst för arbete med open access och/eller öppet arkiv och sammanlagt 15 lärosäten har avsatt 1 heltidstjänst eller mindre för detta arbete. Åtta lärosäten har svarat att man saknar särskilt avsatta personalresurser för open access och öppet arkiv. En sammanslagning av resultatet från de 33 svarande lärosätena visar att det totalt fanns avsatt mellan 23-24 heltidstjänster.

Tabell 2. Sammanlagda personalresurser dels för information, stöd och rådgivning om open access och dels för teknisk drift och utveckling av öppet arkiv vid de svarande lärosätena, antal heltidstjänster 1 mars 2011. (Planerad utökning av tjänster efter 1 mars, se avsnitt 2.3.1.)

Personalresurser för open access och öppet arkiv (heltidstjänster)	Lärosäten	Antal lärosäten
0 (inga personalresurser avsatta)	Dans och Cirkushögskolan, Ersta Sköndal högskola, Högskolan i Gävle, Högskolan Kristianstad, Karlstads universitet, Konstfack, Kungl. Konsthögskolan, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap	8
> 0 – 0.5 heltidstjänst	Högskolan i Dalarna, Försvarshögskolan, Gymnastik- och idrottshögskolan, Mälardalens högskola, Linnéuniversitetet, Högskolan i Halmstad, Högskolan i Jönköping, Mittuniversitetet, Högskolan i Skövde	9
> 0.5 – 1 heltidstjänst	Högskolan på Gotland, Röda Korsets Högskola, BTH, Göteborgs universitet, Högskolan i Borås, KTH	6
> 1 – 2 heltidstjänster	Stockholms universitet, Karolinska Institutet, Södertörns högskola	3
> 2 – 3 heltidstjänster	Malmö högskola, Linköpings universitet, Chalmers	3
> 3 – 4 heltidstjänster	SLU, Umeå universitet	2
> 4 – 5 heltidstjänster	Lunds universitet	1
> 5 - 6 heltidstjänster	Uppsala universitet	1
Summa 13-14 heltidstjänster		33*

*Högskolan Väst saknas i tabellen, arbetet är uppdelat på flera tjänster och man ansåg sig inte kunna ange hur mycket personalresurser som finns avsatta.

3.3.1 Planerade förändringar i nuvarande personalstyrka

Planer på ökade resurser eller ett utökat arbete finns vid 11 lärosäten (bilaga 3). Några förändringar som påtalades i enkätsvaren har trätt i kraft kort efter det att enkätundersökningen gjordes. Vid KTH nyanställdes en bibliotekarie från 1 april 2011 för att arbeta med open access-frågor, vilket innebär att man numera har totalt 2 heltidstjänster för arbetet med open access och öppet arkiv.

Malmö högskola förstärker från hösten 2011 med 1 heltidstjänst bibliotekarie med inriktning publicering och open access. Dessutom teknisk förstärkning i form av en halvtidstjänst som systemtekniker, vilket från hösten 2011 innebär att Malmö högskola har avsatt närmare 4 heltidstjänster för open access och öppet arkiv. Även Högskolan i Jönköping uppger att man har tillsatt en tjänst som ska förstärka biblioteket i arbetet med open access och öppet arkiv. Vid Linköpings universitet och vid SLU kommer förstärkning med 1 heltidstjänst vardera för huvudsakligen bibliografisk kontroll i de lokala databaserna.

Övriga lärosäten där det finns planer på, eller förhoppningar om, ökade personalresurser är Stockholms universitet, Högskolan Dalarna, Göteborgs universitet, Södertörns högskola, Linnéuniversitetet, Högskolan i Skövde, Gymnastik- och idrottshögskolan och Kungliga Konsthögskolan (bilaga 3). Vid Göteborgs universitet finns det planerade ökade resurser genom ett prioriterat uppdrag från rektor att bygga upp publiceringsstöd för parallellpublicering med anledning av forskningsfinansiärernas open access-policy.

3.3.2 Kommentar till antal personalresurser

Resultatet av avsatta personalresurser får ses som en uppskattning hos de olika lärosätena. Som några lärosäten har kommenterat är det ibland svårt att ange antal tjänster eftersom arbetet i många fall är uppdelat som deltid på flera anställda. Ytterligare en aspekt är att de öppna arkiven idag har många olika funktioner och inte enbart används för att göra forskningspublikationer fritt tillgängliga. I många fall används de öppna arkiven även för utvärdering och bibliometriska analyser och det stöd- och utvecklingsarbete som läggs ner på de öppna arkiven i samband med dessa frågor kan ibland vara svårt att avgränsa från open access-frågorna. Vi hade inte för avsikt att räkna med detta arbete i enkätfrågorna men är medvetna om att det kan ha tolkats in av vissa lärosäten i svaren. Det är dessutom viktigt att se på resultatet i relation till det enskilda lärosätets storlek, bibliotekets personalstyrka och antal forskare. Behovet av publiceringsstöd skiljer sig givetvis mellan de stora forskningsintensiva lärosätena och de mindre högskolorna där forskning inte bedrivs i lika stor utsträckning utan där istället grundutbildning är den dominerande verksamheten.

Några slutsatser från resultatet är att det främst är de stora universitetsbiblioteken som har gjort de största satsningarna för att arbeta med open access och öppet arkiv men att det även görs stora satsningar vid några mindre lärosäten. Vid Linköpings, Lunds, Umeå respektive Uppsala universitet finns mer än 3 heltidstjänster per lärosäte. Göteborgs och Stockholms universitet avviker däremot med bara omkring 1 heltidstjänst vardera. Planering för ökade personalresurser är dock på gång vid de båda universiteten. Övriga lärosäten där man har gjort stora personalsatsningar är Chalmers och SLU med vardera 3 heltidstjänster, som hos SLU kommer att utökas med 1 tjänst. Bland de mindre högskolorna utmärker sig Malmö högskola, som också nyligen har antagit en open access-policy, och från hösten 2011 har avsatt närmare 4 heltidstjänster.

Vidare är det värt att notera att av de 8 lärosäten som angav att man inte hade några personalresurser avsatta för arbetet med open access och öppet arkiv är det ändå 5 lärosäten som har egna öppna arkiv. Det är Ersta Sköndal högskola, Högskolan i Gävle, Högskolan Kristianstad, Karlstads universitet och Konstfack som alla är anslutna till DiVA och således driver ett öppet arkiv med publicering. Det visar att man inte satsar resurser på ett aktivt informations- och stödarbete för open access vid dessa lärosäten, men kan ändå erbjuda publiceringsmöjligheter via det lokala arkivet

för sina forskare. Vid Högskolan Kristianstad finns dessutom en antagen open access-policy med rekommendationer till lärosätets forskare att publicera open access, men tydligen inte resurser för att stödja verksamheten.

3.3.3 Jämförelse med 2007 års undersökning

Det går delvis att göra jämförelser när det gäller personalresurser 2007 och 2011. I kartläggningen från 2007 frågades efter personalresurser som fanns avsatta för det lokala öppna arkivet, allt från marknadsföring till teknisk drift räknades med. Svaren angavs i tre intervall, nämligen mindre än 1 helårstjänst, mellan 1-2 helårstjänster och mer än 2 helårstjänster.

Man kan konstatera att det sedan 2007 har skett en viss ökning av personalresurser vid flera lärosäten. Bland de lärosäten där jämförelser kan göras kan man notera att personalökningar har skett med ungefär 1-2 heltidstjänst vardera. Chalmers från 1-2 till 3 tjänster, Malmö från 1-2 till närmare 4 tjänster, Umeå från 1-2 till 4, SLU från omkring 1 tjänst till 3.5 tjänster (med viss ytterligare förstärkning).

Det var 21 lärosäten som 2007 angav att man hade mindre än 1 helårstjänst (6 av dessa hade inga öppna arkiv och räknas därmed in i denna grupp). Denna grupp är ungefär lika stor 2011, det är 19 av de lärosäten som ingår i båda undersökningarna som har mindre än 1 helårstjänst 2011. Däremot går det inte att göra jämförelser mellan 2007 och 2011 inom denna grupp eftersom det vi i den nuvarande undersökningen har detaljerade svar i fritext. I 2007 års undersökning framgår det således inte om det fanns lärosäten, och i så fall hur många, som inte hade några personalresurser alls.

En skillnad är också att innehållet i tjänsterna har förändrats. Det var inte aktuellt år 2007 att fråga efter personalresurser för information, stöd och rådgivning om open access och parallellpublicering som vi gör i 2011 års undersökning.

3.4 Information om forskningsfinansiärers open access-krav

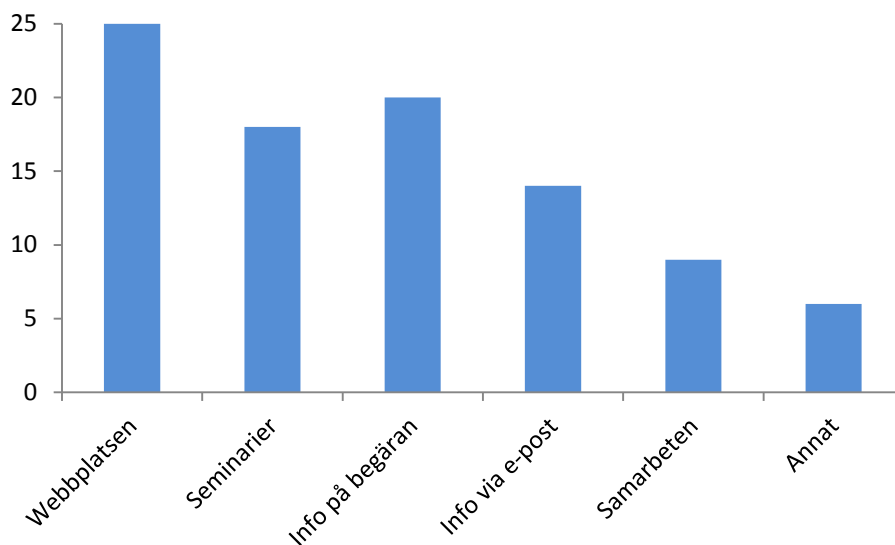
Flera svenska forskningsfinansiärer kräver numera att den forskning de finansierar ska publiceras open access. Vi ville därför undersöka hur man arbetar för att informera det egna lärosätets forskare om vilka möjligheter det finns att publicera open access enligt forskningsfinansiärernas krav. Följande alternativ fanns att välja mellan, det var möjligt att ange flera alternativ och även att ange ett fritt formulerat svar:

- Information på vår webbplats
- Arrangerar och bjuder in forskare till informationsmöten och seminarier
- Håller informationsmöten på begäran från institutioner
- Kontaktar enskilda forskare direkt med information via t.ex. e-post
- Samarbetar om informationsinsatser med andra enheter vid lärosätet
- Annat – möjligt att ange ett fritt formulerat svar

Resultatet visade att det vanligaste sättet att informera om open access är via den egna webbplatsen, vilket görs vid 25 lärosäten (figur 1). Därefter är det mest vanligt förekommande att hålla informationsmöten på begäran (20 lärosäten) samt därefter att anordna särskilda informationsmöten och seminarier för forskare (18 lärosäten). Vid 14 lärosäten kontaktas enskilda forskare direkt med information via t.ex. e-post. Vid 9 lärosäten förekommer samarbeten om

informationsinsatser med andra enheter vid lärosätet, nämligen Chalmers, Göteborgs universitet, Högskolan i Jönköping, Högskolan i Skövde, Högskolan på Gotland, Karolinska Institutet, Konstfack och Södertörns högskola.

Andra sätt att informera om open access vilket några lärosäten har angivit är att man informerar via doktorandkurser, ger feedback på frågor från forskare eller informerar bibliotekets referens- eller styrgrupp. Det är också vanligt vid flera lärosäten att man använder sig av flera olika vägar för informationsspridning. Ett lärosäte har svarat att man inte anser att det är bibliotekets sak att informera om detta.

Figur 1. Lärosätenas olika sätt att informera om vilka möjligheter det finns att publicera open access enligt forskningsfinansiärernas krav på open access.

3.4.1 Kommentar

Generellt finns det tydliga ambitioner vid lärosätena att informera forskare om olika möjligheter att publicera open access enligt forskningsfinansiärernas krav och detta görs också vanligen på flera olika sätt. Minst resurskrävande är att lägga ut information på webbplatsen vilket också de flesta lärosäten gör. Det framgår visserligen inte från enkätsvaren i vilken utsträckning informationsinsatserna bedrivs, men man kan ändå säga att det generellt finns tydliga ambitioner att sprida information om open access. Det är också intressant att notera att samarbete om informationsinsatser med andra enheter vid det egna lärosätet finns vid 9 lärosäten.

3.5 Ekonomiskt stöd för publicering i open access-tidskrifter

För att täcka de publiceringsavgifter som vanligen krävs för publicering i open access-tidskrifter har det blivit allt vanligare att lärosäten via forskningsbiblioteken skjuter till medel. I vår undersökning visade det sig att ekonomiskt stöd till det egna lärosätets forskare i någon form förekommer vid 11 universitet och högskolor.

Medlemskap hos open access-förlag är det vanligaste sättet att ge ekonomiskt stöd vid publicering i open access-tidskrifter. Sammanlagt 9 svenska lärosäten är medlemmar hos BioMed Central,

antingen som *supporter member* eller med ett s.k. *prepay membership* (tabell 3)¹⁹. Av dessa lärosäten är Chalmers, Lunds universitet och SLU även medlemmar hos Hindawi Publishing Corporation samt Lunds universitet och SLU hos PLoS - Public Library of Science.

Vid två lärosäten, Mittuniversitetet och Södertörns högskola, förekommer andra möjligheter till ekonomisk ersättning genom att lärosätets forskare kan söka pengar internt från fakulteten respektive publiceringskommittén.

Tabell 3. Lärosäten som har medlemskap hos open access-förlag eller ger annat ekonomiskt stöd för publicering i open access-tidskrifter.

Ekonomiskt stöd för publicering i open access-tidskrifter	Lärosäten	Antal lärosäten
BioMed Central (prepay membership)	Chalmers, Lunds universitet, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap	3
BioMed Central (supporter member)	Göteborgs universitet, Karolinska Institutet, KTH, SLU, Stockholms universitet ²⁰ , Uppsala universitet ²¹	6
Hindawi Publishing Corporation	Chalmers, Lunds universitet, SLU	3
PLoS - Public Library of Science	Lunds universitet, SLU	2
Universitetsfond	Lunds universitet	1
Annat, möjlighet att söka pengar	Mittuniversitetet, Södertörns högskola	2
Saknar medlemskap eller annat ekonomiskt stöd	Övriga lärosäten	23

3.5.1 Kommentar

BioMed Central är det förlag där flest lärosäten har medlemskap, vilket är naturligt eftersom det är det open access-förlag som har funnits längst och har störst antal etablerade tidskrifter. Den vanligaste formen av medlemskap är *supporter member* vilket innebär att man betalar en avgift beroende på antal forskare vid lärosätet inom medicin, naturvetenskap och teknik. Forskare får sedan 15 % rabatt vid publicering hos BioMed Central.

De lärosäten som har ett *prepay membership* hos BioMed Central är Chalmers, Lunds universitet och Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap. Det innebär en större ekonomisk satsning eftersom man

¹⁹ Läs mer om skillnaden mellan BioMed Centrals olika former av medlemskap:

<http://www.biomedcentral.com/info/about/membership>

²⁰ "Vi har även inom SU väckt frågan om central finansiering av OA-publiceringsavgifter" (enkätsvar från Stockholms universitet).

²¹ Uppsala universitet är medlemmar från 1 juli 2011. Svenska medlemmar hos BioMed Central finns förtecknade här: <http://www.biomedcentral.com/inst/cou/752#members>

då täcker hela publiceringsavgiften för forskare, genom att i förskott betala in en summa, efter en uppskattning av antal kommande publicerade artiklar.

Av de lärosäten som ger stöd för publicering i open access-tidskrifter är det framför allt de stora universiteten som gör detta. Lunds universitet är det enskilda lärosäte som har avsatt mest ekonomiska resurser, genom en universitetsfond som ger ekonomisk täckning för forskare som publicerar inom medicin, teknik och naturvetenskap.²² Fonden täcker helt publiceringsavgifter hos BioMed Central, Hindawi och PLoS.

3.6 Stöd till forskare som parallellpublicerar i lärosätets öppna arkiv

I samband med att redan publicerade vetenskapliga artiklar görs fritt tillgängliga i det egna lärosätets öppna arkiv måste förlagens villkor för parallellpublicering kontrolleras, eftersom olika tidskriftsförlag har olika regler för parallellpublicering. En fråga som ställdes i enkäten var därför vilket stöd som biblioteken eller motsvarande enhet ger till forskare som ska parallellpublicera i det lokala öppna arkivet.

Resultatet visade att det vid 19 lärosäten finns någon form av stöd till forskare som parallellpublicerar i det lokala öppna arkivet, antingen genom fullt stöd, versionskontroll eller en blandning av båda (tabell 4). Den vanligaste stödformen vid parallellpublicering är versionskontroll vilket innebär att författaren ansvarar för att skicka in rätt version av sin artikel medan biblioteket ansvarar för att kontrollera förlagens villkor så att rätt version publiceras. Detta är den vanligaste arbetsrutinen vid 11 lärosäten.

Vid 5 lärosäten ger man istället fullt stöd vilket innebär att hela arbetsprocessen sköts av biblioteket. Dessa är Göteborgs universitet, Högskolan i Jönköping, Högskolan i Skövde, Linköpings universitet och Röda Korsets högskola. Vid Linköpings universitet är detta den huvudsakliga modellen för parallellpublicering. Vid Göteborgs universitet finns det däremot planer på att införa en uppladdningsfunktion i det lokala systemet, som gör det möjligt för forskaren själv att ansvara för publicering. Även vid Högskolan i Jönköping arbetar man med att utveckla ett bättre arbetsflöde än det nuvarande. Högskolan i Skövde kommenterar att parallellpublicering ännu inte skett i någon större skala och man gör bedömningen att det oavsett val av stödform än så länge skulle bli ungefär samma reella arbetsinsats. Däremot om processen skulle underlättas via utveckling av stödfunktioner genom kontroll av rättigheter direkt i systemet så skulle forskarna själva i högre grad kunna parallellpublicera.

Vid 3 lärosäten förekommer olika stödformerna genom att arbetsflödena varierar inom lärosätet, nämligen vid Chalmers, Lunds universitet och Malmö högskola.

Resterande 15 lärosäten angav att biblioteket inte gav något stöd i form av kontroll av förlagsvillkor eller tillägg av försättsblad i samband med parallellpublicering. Flera av dessa lärosäten har däremot kommenterat att man planerar att införa ett arbetsflöde för publiceringsstöd men att det ännu inte är klart hur det kommer att se ut, nämligen Högskolan i Borås, Karolinska Institutet, KTH, Stockholms universitet och Södertörns högskola.

²² <http://www.sciecom.org/ojs/index.php/sciecominfo/article/view/1811>

Tabell 4. Lärosäten som ger stöd till forskare som parallellpublicerar i det egna lärosätets öppna arkiv.

Stöd till forskare som parallellpublicerar	Lärosäten	Antal lärosäten
Fullt stöd	Göteborgs universitet, Högskolan i Jönköping, Högskolan i Skövde, Linköpings universitet, Röda Korsets Högskola	5
Versionskontroll	BTH, Högskolan i Kristianstad, Högskolan på Gotland, Högskolan Väst, Konstfack, Mittuniversitetet, Mälardalens högskola, Linnéuniversitetet, SLU, Umeå universitet, Uppsala universitet	11
Blandat stöd	Chalmers, Lunds universitet, Malmö högskola	3
Inget stöd	Dans och Cirkushögskolan, Ersta Sköndal, Försvarshögskolan, GIH, Högskolan Dalarna, Högskolan i Borås, Högskolan i Gävle, Högskolan i Halmstad, Karlstads universitet, Karolinska Institutet, KTH, Kungliga Konsthögskolan, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, Stockholms universitet, Södertörns högskola	15

Fullt stöd: Biblioteket ansvarar för hela arbetsflödet, dvs. kontakter forskare för att be om rätt artikelversion, kontrollerar förlagsvillkor, laddar upp filen, lägger till ett försättsblad och gör den tillgänglig. (Författaren är aldrig själv inne i det öppna arkivet.)

Versionskontroll: Författaren laddar upp rätt version av artikeln, medan biblioteket ansvarar för kontroll av förlagsvillkor, rätt artikelversion och att ett försättsblad läggs till filen innan den görs tillgänglig.

Olika stödformer: Vid lärosätet förekommer olika stödformer såväl fullt stöd som versionskontroll

Inget stöd: Författaren ansvarar för att själv ladda upp rätt version och lägga till försättsblad. Biblioteket/motsvarande enhet gör ingen kontroll av förlagsvillkor eller artikelversion.

3.6.1 Kommentar

Frågan om stödformer i samband med parallellpublicering har blivit särskilt aktuell de senaste åren och har påskyndats av forskningsfinansiärernas open access-krav. Det är först nu som parallellpublicering diskuteras i större omfattning och flera kommentarer i enkätsvaren pekar också på att man står inför att utforma och etablera ett fungerande arbetsflöde med stöd för parallellpublicering. Av de 15 lärosäten som i undersökningen angav att de inte hade något stöd är det 3 lärosäten som saknar öppna arkiv och det är därmed inte aktuellt med stöd för parallellpublicering. Det är också några lärosäten som är små högskolor eller högskolor med konstnärlig inriktning där mycket liten eller nästan ingen produktion av forskningspublikationer i traditionell mening förekommer. Bland de mer forskningsintensiva lärosätena som ännu inte har någon stödform för parallellpublicering är det dock på gång att införas.

För att parallellpublicering ska bli ett reellt alternativ för open access-publicering krävs smidiga rutiner och enkla arbetsflöden i de öppna arkiven och för detta behövs resurser vid biblioteken som

möjligen ännu inte finns på flera håll. Det är få lärosäten som har valt en modell där biblioteket ansvarar för hela arbetsflödet och en anledning till detta kan vara att det kräver en mer uppsökande verksamhet och på så sätt är mer resurskrävande. Genom att aktivt ta kontakt med forskare och be att få artiklar påminns och uppmanas forskare att parallellpublicera. De flesta forskningsbibliotek som idag erbjuder stöd vid parallellpublicering gör det istället genom att ta på sig ansvaret för versionskontroll och kontroll av möjligheten att parallellpublicera de artiklar som skickas in. Eftersom mängden artiklar som spontant skickas in till de öppna arkiven från forskare ännu är liten, blir också mängden artiklar för versionskontroll hanterbar och inte allt för resurskrävande vid dessa lärosäten.

3.7 Prioriterad utveckling lokalt vid lärosätet

För att få en uppfattning om hur planeringen ser ut när det gäller vidareutveckling av open access-arbetet vid lärosätena bad vi de svarande prioritera för de närmaste tre åren inom olika områden. Vi formulerade nio olika utvecklingsområden där de svarande ombads välja mellan låg prioritet, medelhög prioritet, hög prioritet, mycket hög prioritet eller ingen åsikt. Möjligheten att kommentera frågan fanns också.

Tabell 5. Prioriterade områden för lokal utveckling av open access-arbetet vid 34 lärosäten. Siffrorna anger antal lärosäten. För att se hur olika lärosäten har prioriterat se bilaga 4.

Utvecklingsområde för lokal satsning inom de närmaste 3 åren	Mycket hög prioritet	Hög prioritet	Medelhög prioritet	Låg prioritet	Ingen åsikt
Informationsinsatser om open access-publicering till lärosätets forskare	15	9	5	3	2
Användarstöd och teknisk utveckling i öppet arkiv för att underlätta parallellpublicering	13	11	6	3	1
Informationsinsatser om open access-publicering till universitetsledning	11	10	11	2	0
Kompetensutveckling om open access inom biblioteket	7	15	9	3	0
Länkning till forskningsdata	4	5	8	10	7
Tillgängliggöra lärresurser	4	3	13	8	6
Ökad open access-utgivning av monografier	3	4	9	11	7
Ekonomiskt stöd till forskare för att underlätta publicering i OA-tidskrifter	2	4	13	7	8
Stöd till utgivning av OA-tidskrifter vid det egna lärosätet	2	3	8	13	8

De områden som har fått högst prioritet av flest lärosäten är dels informationsinsatser om open access-publicering till lärosätets forskare och dels användarstöd och teknisk utveckling i öppet arkiv för att underlätta parallellpublicering (tabell 5). Femton lärosäten anser att informationsinsatser om open access-publicering till lärosätets forskare är av mycket hög prioritet och 9 lärosäten att det är av hög prioritet. Vidare anser 13 lärosäten att användarstöd och teknisk utveckling i öppet arkiv för att underlätta parallellpublicering är av mycket hög prioritet och 11 lärosäten att det är av hög prioritet.

Det är således 70 % av de svarande lärosätena som ger hög eller mycket hög prioritet vardera till dessa båda områden (informationsinsatser och användarstöd parallellpublicering). Därefter följer informationsinsatser om open access-publicering till universitetsledningen som 11 lärosäten ger mycket hög prioritet och 10 lärosäten ger hög prioritet. Även kompetensutveckling om open access inom biblioteket får hög prioritet, sammanlagt 22 lärosäten anser att detta har mycket hög (7) och hög prioritet (15). I bilaga 4 framgår det hur enskilda lärosäten har prioriterat de olika områdena.

De områden som sammanlagt har fått lägre prioritet är länkning till forskningsdata, att tillgängliggöra lärresurser och att ge olika stödinsatser för publicering i open access-tidskrifter och open access-monografier. Undantag finns dock och några lärosäten ger även dessa områden mycket hög prioritering. Högskolan i Dalarna är ett av 4 lärosäten som bedömer att tillgängliggöra lärresurser har mycket hög prioritet och här har man också redan gjort satsningar genom att framgångsrikt tillgängliggöra sina lärresurser genom iTunesU.

Ett annat område som sammantaget har fått lägre prioritet är satsningar på ekonomiskt stöd till forskare för att underlätta publicering i open access-tidskrifter. Detta område har sammanlagt av 6 lärosäten fått mycket hög (2) och hög prioritet (4), samt av 13 respektive 7 lärosäten fått medelhög prioritet och låg prioritet. Dessutom har 8 lärosäten svarat att man inte har någon åsikt i frågan.

Kommentarer från några lärosäten i anslutning till frågan om lokal prioritering:

- Prioriteringarna kan komma att ändras när vi är färdiga med undersökningen om publiceringsmönster (Högskolan i Borås).
- Flera av ovanstående punkter är beroende av andra aktörer än biblioteket. Vi arbetar kontinuerligt med ökad samverkan kring OA frågor (SLU).
- Högskolan har valt att tillgängliggöra sina lärresurser genom iTunesU, vilket är mycket framgångsrikt. Högsta prioritet har just nu att slutföra version 2 av vårt publikationssystem. Därefter att utveckla vår egen "publikationswebb" med anvisningar och användarstöd, bland annat om Open Access (Högskolan Dalarna).
- Ekonomiskt stöd till OA-publicering (central fond) har diskuterats med rektorn. Inget konkret har hänt än. SU:s Acta-kommitté har antagit OA policy och uppmuntar aktivt OA publicering av monografier i dessa serier. Vi avvaktar både VR:s beslut och resultat av Lunds UB:s projekt om OA publicering av monografier hos svenska förlag (Stockholms universitet).
- Vi planerar att sätta igång en diskussion kring de sista tre punkterna av frågan om prioriterade områden (Högskolan i Jönköping).

- Vårt lärosätes konstnärliga forskning presenteras i format för rörlig bild och ljud, och inte bara i text, vilket gör det mer komplicerat att publicera dem. Dessutom finns det problem med upphovsrätt. Vi avvaktar och ser hur det går för bl. a. Musikhögskolan i Stockholm med publikationer av deras konstnärliga forskning i DiVA (Dans- och Cirkushögskolan).
- Samtliga punkter ovan gäller "bör prioriteras" (Högskolan i Gävle).
- Eftersom vi är med i DiVA, så sker den tekniska utvecklingen centralt i Uppsala. Det är förstås önskvärt med förbättrade stödmöjligheter i systemet för parallellpublicering (Högskolan i Skövde).

3.7.1 Jämförelse och kommentarer

Två områden utkristalliserar sig vid en summering av lärosätenas prioriteringar. Det är dels informationsinsatser om open access, i första hand till forskare men även till lärosätets ledning, och dels insatser för att underlätta parallellpublicering i de öppna arkiven. Okunskapen om open access-publicering är tydligen fortfarande utbredd hos svenska forskare och andelen fritt tillgängliga artiklar är ännu liten. Även kompetensutveckling inom biblioteket har generellt fått hög eller mycket hög prioritering.

En jämförelse med resultatet från 2007 års kartläggning visar att man då hade liknande problem. I den kartläggningen svarade 23 av 33 bibliotek att marknadsföring och förankring vid det egna lärosätet var den största utmaningen när det gäller elektronisk publicering. Man upplevde att det fanns problem med att nå ut till högskole- och universitetsanställda och att implementera fungerande arbetsflöden för att uppnå ökad publicering. Detta kan sägas gälla fortfarande även om fokus nu till större grad ligger på parallellpublicering.

När det gäller andra verksamhetsområden som att satsa på länkning till forskningsdata eller att tillgängliggöra lärresurser kan man möjligen anta att det helt enkelt inte finns resurser till att satsa på allt. Denna utveckling får möjligen vänta något eller komma i andra hand. När det gäller prioritering av ekonomiskt stöd till forskare för att underlätta publicering i open access-tidskrifter kan det komma att handla om omfattande ekonomiska resurser och är förstås inte enbart en biblioteksfråga. Här krävs ett samarbete med universitets- eller högskoleledningen.

Det finns ingen entydig koppling mellan lärosätets storlek och prioriteringar. När det gäller satsningar på informationsinsatser och ökad parallellpublicering, så verkar dessa områden vara av högsta prioritet för såväl stora universitet som mindre högskolor. Det enda område som möjligen avviker är satsning på att tillgängliggöra lärresurser som fått högre prioritet av de mindre forskningsintensiva högskolorna där studenter och grundutbildning får större fokus.

3.8 Prioriterad nationell samordning

Vi ville dessutom via enkäten få återkoppling på vilka områden man lokalt vid lärosätena vill se en utökad nationell samordning eller nationella tjänster som ett stöd för utvecklingen av lärosätets arbete med open access och öppet arkiv.

Det är två prioriterade områden för nationell samordning som skiljer ut sig från övriga, nämligen avtal för parallellpublicering i samband med nationella licensavtal för e-tidskrifter och samordning av

teknisk vidareutveckling och gemensamma standarder i de öppna arkiven. Båda dessa områden har fått mycket hög prioritering av så många som 25 respektive 20 lärosäten (tabell 6). Det är sammanlagt 88 % av lärosätena som anser att avtal för parallellpublicering i samband med nationella licensavtal för e-tidskrifter är av mycket hög (25) eller hög prioritet (5). Sammanlagt 79 % av lärosätena anser att samordning av teknisk vidareutveckling och gemensamma standarder i de öppna arkiven är av mycket hög (20) eller av hög prioritet (7).

Tabell 6. Prioriterade områden för nationell samordning. Siffrorna anger antal lärosäten. För att se hur olika lärosäten har prioriterat se bilaga 5.

Områden för nationell samordning eller nationella tjänster	Mycket hög prioritering	Hög prioritering	Medelhög prioritering	Låg prioritering	Ingen åsikt
Nationell samordning för att ingå generella avtal för PP med förlag, i samband med nationella licensavtal för e-tidskrifter	25	5	2	1	1
Samordning av teknisk vidareutveckling och gemensamma standarder i de öppna arkiven	20	7	4	1	2
Informationsstöd och kompetensutveckling till ansvariga för öppna arkiv och open access	16	10	7	-	1
Samordning av användarstöd och teknisk utveckling för att underlätta parallellpublicering	14	12	3	4	1
Gemensam publiceringsplattform för att samverka och ev. dela metadata och fulltexter vid sampublicering mellan lärosäten	14	4	4	6	6
Nationell samordning för att ingå medlemskap med OA-förlag	13	12	6	2	1
Stöd till informationsinsatser om OA-publicering till lärosätets forskare	9	13	8	3	1

Även övriga områden har generellt fått höga prioriteringar. Informationsstöd och kompetensutveckling till ansvariga för öppna arkiv och open access har fått mycket hög eller hög prioritet av 16 respektive 10 lärosäten, dvs. sammanlagt 76 %. Motsvarande siffror för samordning av användarstöd och teknisk utveckling för att underlätta parallellpublicering är 14 respektive 12, även här sammanlagt 76 % mycket hög eller hög prioritet.

Gemensam publiceringsplattform för att samverka och eventuellt dela metadata och fulltexter vid sampublicering mellan lärosäten är ett område som av många har fått mycket hög prioritet nämligen 14 lärosäten. Däremot är det enbart 4 lärosäten som anser att frågan har hög prioritet, vilket gör att det sammanlagt får en något lägre prioritet än övriga områden. Tillsammans är det 53 % som anser att denna fråga har mycket hög eller hög prioritet.

Nationell samordning för att ingår medlemskap med OA-förlag har fått mycket hög eller hög prioritet av 13 respektive 12 lärosäten, dvs. sammanlagt 74 %. Stöd till informationsinsatser om OA-publicering till lärosätets forskare har fått mycket hög eller hög prioritet av 9 respektive 13 lärosäten, dvs. sammanlagt 62 %. I bilaga 5 framgår det hur enskilda lärosäten har prioriterat de olika områdena.

Kommentarer från några lärosäten i anslutning till frågan om prioriterade områden för nationell samordning:

- Det behövs inte en gemensam plattform för samarbete/delning av metadata/fulltexter (SLU).
- Nationell samordning av för betalningsmodeller för OA-publicering är av vikt (Mälardalens högskola).
- "Gemensam publiceringsplattform för att samverka och eventuellt dela metadata och fulltexter vid sampublicering mellan lärosäten". Om jag fattar denna punkt rätt så är det något som borde gjorts för 10 år sedan. Nu är det nog för sent (KTH).
- Högsta prioritet till tekniska lösningar som klarar av alla format som de konstnärliga högskolornas produkter/verk presenteras i samt lösningar för de speciella problem som uppstår för konstnärliga verk, bl. a. upphovsrättsliga. (Dans- och Cirkushögskolan)
- Gemensam publiceringsplattform vore fantastiskt. Nu har vi många forskare som är knutna till flera lärosäten och då måste registrera sina publikationer i flera databaser. Samt de som flyttar mellan lärosäten. Särskilt vad gäller OA-publicering vore en gemensam plattform en stor hjälp (Gymnastik- och idrottshögskolan).
- Viktigast är Samordning av teknisk vidareutveckling och gemensamma standarder i de öppna arkiven samt Gemensam publiceringsplattform för att samverka och eventuellt dela metadata och fulltexter vid sampublicering mellan lärosäten. Den sista punkten är egentligen högst intressant, problemet är bara att vi ännu inte kommit så långt i vårt eget arbete att frågan är högaktuell (Högskolan i Gävle).
- Vi är ett litet lärosäte och därför är det bra för oss med nationell samordning och generella avtal och regler (Röda Korsets högskola).
- Eftersom NHV är ett mycket litet lärosäte är samordning A och O (Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap).
- Angående nat. samordning för medlemskap: visst det är bra men; omständigheterna i enskilda förhandlingar får avgöra om det är viktigt eller inte. Ang nat. sam licensavtal: I slutändan kan detta bli en avvägning mellan generell rätt att parallellpublicera och priset på

licenserna därför kan man inte säga något generellt, dvs. det beror på omständigheterna i aktuella förhandlingar (Karolinska Institutet).

3.8.1 Jämförelse och kommentarer

Generellt kan konstateras att alla områden för nationell samordning sammanlagt har fått höga prioriteringar. Det är inte enbart små högskolor, som gissningsvis gärna ser ett nationellt samarbete eftersom man inte alltid själv har tillräckliga resurser, utan även de stora universiteten som ser fördelar med samordning på nationell nivå.

Att frågan om nationell samordning för att ingå generella avtal för parallellpublicering med förlag i samband med nationella licensavtal för e-tidskrifter har fått så hög prioritet, pekar på att man vill ha stöd att samordna och kanske även förenkla de vanligen väldigt snåriga frågorna om tidskrifternas olika villkor i samband med parallellpublicering. Här kan man jämföra med kartläggningen från 2007 där 97 % av lärosätena ansåg att det var mycket viktigt eller viktigt med samordning inom området nationell rådgivning och riktlinjer vad gäller upphovsrättsfrågor.

För övrigt kan man se att flera frågor som rör de öppna arkiven ges högre prioritet jämfört med frågan att underlätta för forskare att publicera direkt hos open access-förlag, vilket också speglar den verksamhet som finns vid biblioteken. Sedan flera år tillbaka finns det ett etablerat ansvar hos biblioteken för de öppna arkiven och därmed vill man naturligt vidareutveckla verksamheten kring dessa.

3.9 Webbssidorna OpenAccess.se och OA-bloggen

Webbssidorna OpenAccess.se har för en tid sen gjorts om med delvis nytt innehåll.²³ Dessutom startades hösten 2010 en blogg där alla är välkomna att dela med sig av nyheter eller diskutera frågor inom open access-området.²⁴ Vi ville därför undersöka om och i vilken utsträckning webbssidorna och bloggen används av dem som arbetar med open access-frågor vid lärosätena.

3.9.1 Webbssidorna OpenAccess.se

Sammanlagt 26 lärosäten svarade att man använder webbssidorna OpenAccess.se, nämligen BTH, Chalmers, Dans och Cirkushögskolan, Ersta Sköndal högskola, Försvarshögskolan, Göteborgs universitet, Högskolan i Borås, Högskolan i Dalarna, Högskolan i Gävle, Högskolan i Halmstad, Högskolan i Jönköping, Högskolan i Skövde, Högskolan på Gotland, Karlstads universitet, Konstfack, KTH, Linköpings universitet, Linnéuniversitetet, Malmö högskola, Mittuniversitetet, Mälardalens högskola, Röda Korsets högskola, SLU, Stockholms universitet, Umeå universitet och Uppsala universitet. Någon beskriver att man använder webbssidorna periodvis. De sidor som nämns är nyhetsinformationen och sidorna om open access och parallellpublicering, snabbingången till open access-sidor och öppna arkiv vid universitet och högskolor i Sverige, men även sidorna om styrorganisationen för att läsa minnesanteckningar. I ett svar påpekas att man borde göra en större satsning med förslagsvis en webbredaktion.

²³ Delar av material från det avslutade KB-projektet Open Access Information har förts hit:

<http://www.kb.se/openaccess/>

²⁴ OA-bloggen: <http://openaccess.kb.se/>

Fem lärosäten svarade att man *inte* använder sidorna, nämligen Högskolan Väst, Kristianstads högskola, Kungliga Konsthögskolan, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap och Södertörns högskola medan 3 lärosäten uppger att man sällan gör det, dessa är Gymnastik- och idrottshögskolan, Karolinska Institutet och Lunds universitet.

3.9.2 OA-bloggen

Elva lärosäten svarade att man använder OA-bloggen, nämligen BTH, Chalmers, Göteborgs universitet, KTH, Linköpings universitet, Linnéuniversitetet, Malmö högskola, Mittuniversitetet, SLU, Umeå universitet och Uppsala universitet. Tre lärosäten uppger att man använder bloggen sällan, nämligen Högskolan i Skövde, Karolinska Institutet, Lunds universitet. Det är sammanlagt således 14 lärosäten som använder OA-bloggen i olika utsträckning.

Lika många, nämligen 14 lärosäten, uppger att de inte använder OA-bloggen. Dessa är Dans och Cirkushögskolan, Försvarshögskolan, Högskolan i Dalarna, Högskolan i Gävle, Högskolan i Halmstad, Högskolan på Gotland, Högskolan Väst, Karlstads universitet, Kristianstads högskola, Kungliga Konsthögskolan, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, Röda Korsets högskola, Stockholms universitet, Södertörns högskola. Dessutom är det 5 lärosäten som kommenterar att de ska eller borde börja använda den nämligen Ersta Sköndal högskola, Gymnastik- och idrottshögskolan, Högskolan i Borås, Högskolan i Jönköping och Mälardalens högskola.

Några kommentarer från enkätsvaren om OA-bloggen:

- Det vore bra om bloggen blev mer interaktiv, att de som arbetar med OA-frågor i Sverige börjar använda den för att ställa frågor av typ "Hur gör ni andra med xxx?".
- Har inte använt den ännu men ser att den förhoppningsvis kommer att vara en värdefull resurs för informationsutbyte och diskussion.
- Skulle aldrig falla mig in att följa en blogg.
- Bloggen bör vara ett verktyg för omvärldsorientering på OA-området och innehålla nyheter, länkar till artiklar, debatt mm.
- Viktigt forum för alla som jobbar med de här frågorna. Hoppas att den kan fungera som ett öppet forum där alla deltar.
- Bloggen har bra funktioner och det är ett gemensamt ansvar för "communityn" att hålla diskussionen levande och informationen uppdaterad.
- Har inte använt den så mycket. Tittat på den då och då för att hålla mig ajour med vad som händer.

3.9.3 Kommentar

Jämfört med de mer etablerade webbsidorna OpenAccess.se som har funnits en längre tid, var det betydligt färre som uppger att de använde OA-bloggen, nämligen 26 jämfört med 14 lärosäten. En anledning till den stora skillnaden kan förstås vara att många lärosäten helt enkelt inte kände till bloggen. Möjligen kan man dessutom ha tolkat frågan som att man inte aktivt gör egna inlägg i bloggen. Det bör dock påpekas att sedan enkätundersökningen gjordes har det blivit en något större

aktivitet i bloggen och flera påpekar att de ska börja följa den eller använda den. Via kommentarerna framgår det också att det finns en önskan om en mer interaktiv kommunikation via bloggen. En slutsats är dock att det finns en del att utveckla vidare, både när det gäller webbsidorna och OA-bloggen.

3.10 Övriga kommentarer från lärosäten

Som en sista fråga fanns det möjlighet att fritt lägga till eller kommentera frågor angående open access och öppna arkiv som inte fått utrymme i tidigare frågor och dessa listas här:

- Mycket av hur vi kommer att fortsätta att arbeta med OA och parallellpublicering hänger på vilka resultat vi kommer att få från vår undersökning kring publiceringsmönster vid HB (Högskolan i Borås).
- Det vore toppen om vi inom Sverige kunde enas om ett öppet vetenskapligt arkiv, där registrering av lärosätens forskningsresultat kunde göras direkt utan omvägar i individuella institutionella arkiv. Arbetsprocessen kunde åtminstone vara omvänd i jämförelse med dagens, dvs. först till ett nationellt arkiv och därifrån höstning till de lokala (Stockholms universitet).
- Forskarna behöver involveras i arbetet med Open Access, även nationellt. Vi förstår inte riktigt om alla frågor är relaterade till vårt öppna arkiv, eller om de bara är generella för högskolan (Högskolan Dalarna).
- En tanke: Utveckling av att i digitala arkiv bygga in funktioner och presentationsformat med kopplingar till citeringsdata (från Web of Science, Scopus, Google Scholar) och t ex nedladdningsdata från Google Scholar (nedladdning fulltexter). I DiVA finns t ex en del av denna statistik, men en utveckling av alla möjligheter samt att kunna presentera den snyggt skulle vara bra (Högskolan i Jönköping).
- Som jag tidigare varit inne på; mer uppmärksamhet till de speciella problem som måste lösas för att möjliggöra spridning av konstnärlig forskning (Dans och Cirkushögskolan).
- Angeläget att arbeta vidare med frågan om avtal för annan utgivning än artiklar, t ex böcker, bokkapitel (Malmö högskola).
- Konstfack startade med DiVA 1 februari 2011. Frågorna 3 och 4: under VT 2011 har biblioteket en extraresurs under 4 månader bestående av en heltids projektanställd bibliotekarie som stöd för införandet av DiVA (Konstfack).
- Högskolan fick ny organisation bestående av tre akademier 2010-01-01. I sviterna av detta har det visat sig ännu svårare än tidigare att få grepp om t ex lärosätets policy vad gäller stöd till OA, eftersom dessa beslut nu tas på akademnivå. Det finns policies på akademi- & och avdelningsnivå av växlande dignitet, men det är inget som vi överblickar i dagsläget (Högskolan i Gävle).
- Viktigt att skilja på publikationsdatabaser och vikten av samordning och standarder och att driva den mer ideologiskt färgade Open Access-frågan (Södertörns högskola).

- Fortsatt satsning på SwePub mycket viktigt. Nationell policy från Utbildningsdepartementet vore bra för att lyfta frågan ordentligt. Få KK-stiftelsen att införa OA-krav vore också bra. Lyfta frågan om hur OA-krav från finansiärer ska följas upp. Det måste bli en tydlighet kring det. Där måste finansiärer och lärosäten samverka på något sätt (Högskolan i Skövde).
- KKH har ännu ingen dokumentation elektroniskt av produktion som sker vid lärosätet. Därav de knapphändiga svaren. Diskussion om detta pågår lite smått. Vi hoppas att kunna arbeta mer med detta under kommande år (Kungliga Konsthögskolan).
- Det finns nog en hel del, men att jobba med Open Access är ännu så pass nytt för oss att vi i dagsläget inte har så mycket att tillföra. Men det kan nog bli en del framöver (Röda Korsets högskola).
- Vi befinner oss ännu i startgroparna när det gäller open access (Ersta Sköndal högskola).
- Vissa frågor gällande framförallt oa-stöd är väldigt beroende av lärosätenas intressen, prioriteringar och omständigheter och måste därför bli lokala överväganden varför nationell samordning kring detta har begränsad nytta (Karolinska Institutet).
- Vi har inte de personella resurser som krävs för att göra djupgående insatser (Högskolan i Halmstad).

4 Sammanfattande slutsatser

Det är tydligt att det pågår en mängd olika aktiviteter inom open access-området vid svenska lärosäten trots att det vid flera håll finns relativt små resurser till detta arbete. Sedan kartläggningen 2007 har det dock skett en viss ökning av personalresurser inom området. Däremot är det fortfarande en relativt stor grupp lärosäten som saknar resurser eller har väldigt små resurser. En viktig skillnad mot tidigare är att innehållet i tjänsterna delvis har förändrats eller förnyats. Numera finns det tjänster som specifikt är inriktade på att informera och stödja forskare som publicerar open access, vilket det inte gjorde tidigare i samma utsträckning.

Behovet av förankring av open access vid det egna lärosätet är fortfarande stort men här har det också skett en hel del. Det är allt fler lärosäten idag som har en antagen open access-policy och det finns även planer vid flera lärosäten att antingen införa ett beslut eller genomföra en skärpning av tidigare beslut. Dessutom har de svenska forskningsfinansiärernas open access-krav medfört att frågan fått förnyad aktualitet vid många lärosäten, även där det saknas en egen policy. Som en följd av forskningsfinansiärernas open access-krav uppstår ett konkret behov av att informera och stödja forskare som ska publicera open access. Därmed blir biblioteken involverade framför allt när det gäller parallellpublicering i de öppna arkiven men också när det gäller frågan om att kunna erbjuda forskare ekonomiskt stöd för publicering hos open access-förlag, i samarbete med lärosätets ledning.

Enkätundersökningen visar att de huvudsakliga prioriteringar som lärosätena har framför sig är dels informationsinsatser om open access men också att etablera väl fungerande arbetsflöden för att underlätta parallellpublicering och därmed öka mängden fritt tillgängliga artiklar. Nu handlar det inte

i lika stor utsträckning om att informera om fördelarna med open access utan nu handlar det mer om *hur* open access-publicering går till.

Arbetsgruppen för information och rådgivning har genom följande undersökning fått en bra bild av det pågående open access-arbetet och värdefulla synpunkter på kommande prioriteringar. Vi hoppas också att alla som är engagerade i frågan kan ha användning av resultatet genom att ta del av hur open access-arbetet ser ut vid övriga lärosäten och på så sätt möjligen få en del stöd och nya influenser för det egna arbetet.

5 Bilagor

Bilaga 1. Enkätformulär med samtliga frågor

Enkät om open access vid svenska lärosäten

Denna enkät har utformats av Arbetsgruppen för information och rådgivning inom Kungl. bibliotekets utvecklingsprogram OpenAccess.se. Målet är att göra en kartläggning av det arbete som bedrivs för att göra forskningspublikationer fritt tillgängliga vid svenska lärosäten – open access.

Svaren bör vara lämnade senast 18 mars!

Frågor kring enkäten kan ställas till: aina.svensson@ub.uu.se eller jan.hagerlid@kb.se

Tack för din medverkan!

* Required

Lärosätets namn *

Uppgiftslämnare *

1. Finns det vid lärosätet något beslut som innebär krav på eller rekommendationer att lärosätets publikationer ska registreras och/eller publiceras open access? (Det är möjligt att välja flera alternativ) *

- Open access-policy med krav att forskare/anställda vid lärosätet ska publicera sina resultat open access
- Open access-policy med rekommendationer att forskare/anställda vid lärosätet ska publicera sina resultat open access
- Beslut om obligatorisk fulltextpublicering finns för avhandlingar och/eller rapporter utgivna vid lärosätet
- Lärosätet har beslut gällande obligatorisk registrering/redovisning av publikationer i den lokala publikationsdatabasen/öppna arkivet
- Lärosätet har inget beslut eller open access-policy
- Other:

Om krav eller beslut finns, lägg in en länk till beslutet (eller om detta inte är möjligt skicka dokumentet till Jan.Hagerlid@kb.se). Här finns också möjlighet att kommentera fråga 1.

2. Finns det planer på att införa beslut angående policy eller rekommendationer för open access vid ert lärosäte? Vilka i så fall?

3. Vilka personalresurser finns avsatta (1 mars 2011) vid lärosätet för information, stöd och rådgivning om open access och parallellpublicering? Ange i % av heltidstjänster. *

4. Vilka personalresurser finns avsatta (1 mars 2011) vid lärosätet för teknisk drift och utveckling av öppet arkiv/publikationsdatabas? Ange i % av heltidstjänster. *

5. Finns det någon förankring vid lärosätet av open access-arbetet genom styrning eller återkoppling? *

- Ja, det finns en styrgrupp
- Ja, det finns en referensgrupp
- Nej, ingen sådan form av samarbete
- Other:

6. Planerar ni förändringar i nuvarande personalstyrka inom det närmaste året för informationsinsatser inom open access och/eller teknisk drift och utveckling av öppet arkiv/publikationsdatabas? *

7. Flera svenska forskningsfinansiärer kräver numera att den forskning de finansierar ska publiceras open access. Hur informerar ni lärosätets forskare om vilka möjligheter det finns att publicera open access enligt forskningsfinansiärernas krav? (Det är möjligt att välja flera alternativ) *

- Information på vår webbplats
- Arrangerar och bjuder in forskare till informationsmöten och seminarier
- Håller informationsmöten på begäran från institutioner
- Kontaktar enskilda forskare direkt med information via t.ex. e-post
- Samarbetar om informationsinsatser med andra enheter vid lärosätet
- Other:

8. Vilken form av ekonomiskt stöd bidrar lärosätet med till forskare som publicerar i open access-tidskrifter? Det är möjligt att välja flera alternativ. *

- Medlemskap BioMed Central, "supporter member"
- Medlemskap BioMed Central, "prepay membership"
- Medlemskap PLoS - Public Library of Science
- Medlemskap Hindawi Publishing Corporation
- Universitetsfond, särskilda medel finns avsatta vid lärosätet till forskare som publicerar open access
- Lärosätet har inga särskilt avsatta medel för forskare som publicerar open access
- Other:

9. Vilket stöd ger ni vid biblioteket (motsvarande enhet) till forskare som ska parallellpublicera i det lokala öppna arkivet? *

- Ansvarar för hela arbetsflödet; kontaktar forskare för att be om rätt artikelversion, kontrollerar förlagsvillkor, laddar upp filen, lägger till ett försättsblad och gör den tillgänglig. (Författaren är aldrig själv inne i det öppna arkivet.)
- Författaren laddar upp rätt version, medan biblioteket/motsvarande enhet ansvarar för kontroll av förlagsvillkor, rätt artikelversion och att ett försättsblad läggs till filen innan den görs tillgänglig.
- Författaren ansvarar för att själv ladda upp rätt version och lägga till försättsblad. Biblioteket/motsvarande enhet gör ingen kontroll av förlagsvillkor eller artikelversion.
- Other:

Kommentar och/eller tillägg till fråga 9.

10. Vilka av följande områden kommer ni att prioritera (eller anser ni bör prioriteras) lokalt för utveckling vid ert lärosäte inom de närmaste 3 åren? *

	Låg prioritet	Medelhög prioritet	Hög prioritet	Mycket hög prioritet	Ingen åsikt
Länkning till forskningsdata	☐	☐	☐	☐	☐
Tillgängliggöra läresurser	☐	☐	☐	☐	☐
Informationsinsatser om open access-publicering till lärosätets forskare	☐	☐	☐	☐	☐
Informationsinsatser om open access-publicering till universitetsledningen	☐	☐	☐	☐	☐
Användarstöd och teknisk utveckling i det öppna arkivet för att underlätta parallellpublicering	☐	☐	☐	☐	☐
Kompetensutveckling om open access inom biblioteket	☐	☐	☐	☐	☐
Ekonomiskt stöd till forskare för att underlätta publicering i open access-tidskrifter	☐	☐	☐	☐	☐
Stöd till utgivning av open access-tidskrifter vid det egna lärosätet	☐	☐	☐	☐	☐
Ökad open access-utgivning av monografier	☐	☐	☐	☐	☐

Kommentar till fråga 10.

11. Inom vilka av följande områden skulle en utökad nationell samordning eller nationella tjänster vara ett stöd för utvecklingen av lärosätets arbete med open access och öppet arkiv? *

	Låg prioritet	Medelhög prioritet	Hög prioritet	Mycket hög prioritet	Ingen åsikt
Samordning av användarstöd och teknisk utveckling för att underlätta parallellpublicering	☐	☐	☐	☐	☐
Informationsstöd och kompetensutveckling till ansvariga för öppna arkiv och open access	☐	☐	☐	☐	☐
Stöd till informationsinsatser om open access-publicering till lärosätets forskare	☐	☐	☐	☐	☐
Samordning av teknisk vidareutveckling och gemensamma standarder i de öppna arkiven	☐	☐	☐	☐	☐
Gemensam publiceringsplattform för att samverka och eventurellt dela metadata och fulltexter vid sampublicering mellan lärosäten	☐	☐	☐	☐	☐
Nationell samordning för att ingå medlemskap med open access-förlag	☐	☐	☐	☐	☐
Nationell samordning för att ingå generella avtal för parallellpublicering med förlag, i samband med nationella licensavtal för e-tidskrifter	☐	☐	☐	☐	☐

Kommentar till fråga 11.

12. Använder du informationen på KB:s nya webbsidor OpenAccess.se (www.openaccess.se)? Vilka undersidor använder du mest i så fall? Finns den information du behöver eller saknas något? *

13. Använder du OA-bloggen på KB:s webbplats (http://openaccess.kb.se/)? Vilken/vilka funktioner bör bloggen ha? *

14. Finns det något du vill tillägga eller kommentera angående open access och/eller öppna arkiv som inte fått utrymme i tidigare frågor? *

Submit

Powered by [Google Docs](#)

[Report Abuse](#) - [Terms of Service](#) - [Additional Terms](#)

Bilaga 2. Lärosäten med beslut om krav/rekommendationer att publicera open access

Lärosäten	OA-policy krav	OA-policy rekommendation	Beslut e-publicering (t.ex. avhandlingar, rapporter)	Beslut registrering av publikationer	Finns planer på att införa policy eller beslut?
Blekinge tekniska högskola	Ja			Ja	-
Chalmers	Ja			Ja	-
Dans och Cirkushögskolan	-	-	-	-	Nej
Ersta Sköndal högskola	-	-	- (rekommendation finns)	Ja	-
Försvarshögskolan	-	-	-	Ja	Nej inte just nu, men i framtiden.
Gymnastik- och idrottshögskolan	-	Ja	-	Ja	Nej
Göteborgs universitet	-	-	-	-	Inga konkreta planer
Högskolan Dalarna	-	-	-	Ja	F.n. inga konkreta planer.
Högskolan i Borås	-	Ja	-	Ja	Vi håller på att undersöka publiceringsmönster vid HB som förhoppningsvis ger oss riktning på hur vi ska uppdatera vår policy.
Högskolan i Gävle	-	-	-	Ja	Högskolan i Gävle omorganiserades 100101 i tre akademier. Dessa har blivit rätt så självstyrande. Det kan finnas "lokala" OA-policies men dessa är svåra att överblicka i dagsläget.
Högskolan i Halmstad	-	Ja	-	Ja	Nej

Högskolan i Jönköping	-	Ja	Ja	Ja	-
Högskolan i Skövde	-	-	-	-	Planer på att införa ett ekonomiskt incitament för OA. Internt extra medel för de forskare som publicerar OA i öppna arkivet.
Högskolan Kristianstad	-	Ja	-	Ja	-
Högskolan på Gotland	-	Ja	-	Ja	-
Högskolan Väst	-	Ja	-	Ja	-
Karlstads universitet	-	-	Ja	-	Inte varit aktuellt hittills
Karolinska Institutet	-	Ja ¹		-	Beslut att införa OA-policy med rekommendation, träder i kraft inom ett par månader
Konstfack	-	-	-	-	Policy för examensarbeten och forskningspublikationer i form av rektorsbeslut kommer att tas vt 2011
KTH	-	Ja	Ja	Ja	-
Kungliga Konsthögskolan	-	-	-	-	-
Linköpings universitet	-	-	Ja	Ja	Inte under 2011 (ny rektor väntas)
Linnéuniversitetet	-	-	-	-	Underlag finns för att införa rektorsbeslut för OA-policy och beslut om obligatorisk registrering, inom kort.

¹ Karolinska Institutets beslut om open access-policy med rekommendationer trädde i kraft från 1 juli 2011 <http://kib.ki.se/node/72762>

Lunds universitet	-	Ja	-	Ja	-
Malmö högskola	Ja			Ja	-
Mittuniversitetet	-	-	Ja	Ja	Inte för närvarande
Mälardalens högskola	-		Ja	Ja	Diskussioner har påbörjats
Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap	-	-	Ja	-	Finns ej
Röda Korsets Högskola	-	-	-	-	Inte ännu
Stockholms universitet	-	Ja	-	Ja	Beslutet är några år gammalt. Vi (biblioteket) är medvetna om att revidering behövs och skulle gärna se att en uppdaterad policy introduceras. Dock finns det inom universitetets organisation mäktiga enklaver som inte än är mogna för ett radikalare regelverk. Det största hindret är både universitetets och anslagsgivarnas (VR) dubbla budskap: å ena sidan krav/rekommendation för publicering i OA och å andra sidan fortfarande gällande tradition att bekötta forskare/forskning enligt publikationernas impact factor.
Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)	-	Ja	Ja		Diskuterar skärpning av krav till obligatorium
Södertörns högskola	-	-	-	-	Införa krav på OA-publicering 2011 som påverkar större delen av SHs forskning
Umeå universitet	-	-	Ja	Ja	Ja, OA-policy
Uppsala universitet	-	-	Ja	Ja	-

Bilaga 3. Personalresurser för open access och öppet arkiv

Personalresurser, angivet som del av heltidstjänst eller antal heltidstjänster avsatta 1 mars 2011 vid lärosätet, för information, stöd och rådgivning om open access/ parallellpublicering samt teknisk drift och utveckling av öppet arkiv/publikationsdatabas. Dessutom visas sammanlagda personalresurser och eventuell planerad ökning av personalresurser.

Lärosäten	Information, stöd och rådgivning om open access	Teknisk drift och utveckling av öppet arkiv	Sammanlagt resurser	Planering för ökade personalresurser eller annan kommentar
Blekinge tekniska högskola	0.25	0.5	0.75	Nej
Chalmers	1.5	1.5	3.0	Nej
Dans och Cirkushögskolan	-	-	-	Nej
Ersta Sköndal högskola	-	-	-	Nej
Försvvarshögskolan	-	0.1	0.1	Nej
Gymnastik- och idrottshögskolan	0.1	0.1	0.2	Eventuellt ökade informationsinsatser angående oa och registrering i publikationsdatabasen.
Göteborgs universitet	0.5	0.5	1.0	Ja, prioriterat uppdrag från rektor att bygga upp publiceringsstöd för parallellpubl. med anledning av forskningsfinansiärernas OA-policy.
Högskolan Dalarna	-	0.05	0.05	Ja för del ett av frågan. För den tekniska delen tillfälligt detta år för att sjösätta ny version av vårt system. Kommentar: I avsnittet för arbetsinsats frågas inte efter vilken tid vi har avsatt för vårt öppna arkiv, enbart efter open access-arbete. För närvarande lägger vi närmare 50 % av en tjänst på vårt arkiv, exklusive teknisk insats.

Högskolan i Borås	0.5	0.5	1.0	Nej
Högskolan i Gävle	-	-	-	Nej, inte specifikt för informationsinsatser om OA. Vad gäller öppet arkiv så har vi DiVA vilket gör att vi köper teknisk drift och utveckling.
Högskolan i Halmstad	0.25	-	0.25	Nej
Högskolan i Jönköping	0.25	-	0.25	Ja, en tjänst är tillsatt som ska förstärka biblioteket för dessa ändamål.
Högskolan i Skövde	0.5	-	0.5	Ja, det pågår en intern omorganisation på biblioteket för att förstärka e-publiceringsarbetet/OA-arbetet. Det kommer behöva ske via omfördelning och effektivisering av arbetsuppgifter, eftersom troligen inga nya resurser kommer att skjutas till det närmaste året.
Högskolan Kristianstad	-	-	-	Nej
Högskolan på Gotland	0.5	0.05	0.55	Nej
Högskolan Väst	Svårt att säga	Svårt att säga	Svårt att säga	Nej
Karlstads universitet	-	-	-	1-årigt project tillsatt gällande forskningsdatabas
Karolinska Institutet	1.5	0.3	1.8	Nej
Konstfack	-	-	-	Nej
KTH	-	0.5	0.5	En nyanställd OA-bibliotekarie börjar 1 april. Kommentar till fråga 4. "Teknisk drift och utveckling" tolkar jag bokstavligt, dvs. det frågar inte hur många personer som arbetar med publikationsdatabasen.
Kungl Konsthögskolan	-	-	-	Diskussioner angående ev anslutning till Diva finns
Linköpings universitet	2.0	1.0	3.0	New position starting April 1 st : main responsibilities revolve around quality issues.

Linnéuniversitetet	0.05-0.1	0.15-0.2	0.2-0.3	Vi har förhoppningar om ökade insatser på området.
Lunds universitet	2.5	2.0-2.5	4.5-5.0	Nej
Malmö högskola	1.75	0.5	2.5	Förstärkning under året med 1 tjänst bibliotekarie med inriktning publicering och open access. Teknisk förstärkning i form av 1/2 tjänst systemtekniker el dyl (hösten 2011).
Mittuniversitetet	Svårt att säga	0.25	0.25	Nej
Mälardalens högskola	0.2	-	0.2	Nej
Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap	-	-	-	Ej planerat
Röda Korsets Högskola	0.5	0.1	0.6	Nej
SLU	2.0	1.5	3.5	Viss ökning (en heltid) för att öka kvalitetskontrollen.
Stockholms universitet	1.0	0.1	1.1	Vi har planer att förstärka vår nuvarande styrka med kompletterande kompetenser inom publiceringsverksamhet. Därav utgör OA-frågor en viktig del.
Södertörns högskola	0.5	1.5	2.0	Ja, nu har vi projektmedel för i princip en heltid, räknar med att det permanentas nästa år.
Umeå universitet	4.0	-	4.0	Nej
Uppsala universitet	2.0	4.0	6.0	4 heltidstjänster för teknisk drift/utveckling inkluderar hela DiVA-konsortiet (28 lärosäten). Förutom 2 tjänster för OA-stöd vid UU finns 1 tjänst för frågor kring registrering, stöd och kvalitet i samband med publiceringsredovisning.
Samtliga	ca 13-14 heltids-tjänster	ca 10 heltids-tjänster	ca 23-24 heltids-tjänster	

Bilaga 4. Prioriterade områden för lokal utveckling vid lärosätet

Prioriterade områden för lokal utveckling av open access-arbetet vid lärosäten. Resultatet visas i prioritetsordning, dvs. efter antal lärosäten som har angivit mycket hög prioritet.

1. Informationsinsatser om open access-publicering till lärosätets forskare

Prioritet	Lärosäten	Antal lärosäten
Mycket hög prioritet	Chalmers, Dans och Cirkushögskolan, Göteborgs universitet, Malmö högskola, Högskolan i Dalarna, Högskolan i Skövde, Karolinska Institutet, Konstfack, KTH, Linnéuniversitetet, Lunds universitet, Stockholms universitet, SLU, Umeå universitet, Uppsala universitet	15
Hög prioritet	BTH, Ersta Sköndal högskola, Försvarshögskolan, GIH, Högskolan i Borås, Högskolan i Jönköping, Högskolan Väst, Mälardalens högskola	9
Medelhög prioritet	Högskolan på Gotland, Linköpings universitet, Mittuniversitetet, Södertörns högskola	5
Låg prioritet	Högskolan i Halmstad, Högskolan Kristianstad, Kungliga Konsthögskolan	3
Ingen åsikt	Karlstads universitet, Röda Korsets högskola	2

2. Användarstöd och teknisk utveckling i öppet arkiv för att underlätta parallellpublicering

Prioritet	Lärosäten	Antal lärosäten
Mycket hög prioritet	Chalmers, Ersta Sköndal högskola, Göteborgs universitet, Högskolan i Gävle, Högskolan i Skövde, Karolinska Institutet, Konstfack, KTH, Lunds universitet, SLU, Stockholms universitet, Umeå universitet, Uppsala universitet	13
Hög prioritet	BTH, Försvarshögskolan, GIH, Högskolan i Borås, Högskolan i Jönköping, Högskolan på Gotland, Högskolan Väst, Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet, Malmö högskola, Södertörns högskola	11
Medelhög prioritet	Högskolan i Dalarna, Högskolan i Halmstad, Högskolan Kristianstad, Karlstads universitet, Mälardalens högskola, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap	6
Låg prioritet	Kungliga Konsthögskolan, Linköpings universitet, Röda Korsets högskola	3
Ingen åsikt	Dans och Cirkushögskolan	1

3. Informationsinsatser om open access-publicering till universitetsledning

Prioritet	Lärosäten	Antal lärosäten
Mycket hög prioritet	Dans och Cirkushögskolan, Göteborgs universitet, Högskolan i Gävle, Konstfack, Linnéuniversitetet, Lunds universitet, Mälardalens högskola, SLU, Stockholms universitet, Umeå universitet, Uppsala universitet	11
Hög prioritet	Ersta Sköndal högskola, Försvarshögskolan, Högskolan i Borås, Högskolan i Dalarna, Högskolan i Jönköping, Högskolan Väst, Karolinska Institutet, KTH, Kungliga Konsthögskolan, Södertörns högskola	10
Medelhög prioritet	BTH, Chalmers, GIH, Högskolan i Halmstad, Högskolan i Skövde, Högskolan på Gotland, Karlstads universitet, Linköpings universitet, Malmö högskola, Mittuniversitetet, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap	11
Låg prioritet	Högskolan Kristianstad, Röda Korsets högskola	2
Ingen åsikt	-	0

4. Kompetensutveckling om open access inom biblioteket

Prioritet	Lärosäten	Antal lärosäten
Mycket hög prioritet	Ersta Sköndal högskola, Göteborgs universitet, Högskolan i Gävle, Högskolan Väst, Konstfack, Röda Korsets högskola, Stockholms universitet	7
Hög prioritet	BTH, Chalmers, Dans och Cirkushögskolan, Försvarshögskolan, Högskolan i Skövde, Karlstads universitet, Karolinska Institutet, KTH, Linnéuniversitetet, Malmö högskola, Mittuniversitetet, Mälardalens högskola, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, SLU, Umeå universitet	15
Medelhög prioritet	GIH, Högskolan i Borås, Högskolan i Dalarna, Högskolan på Gotland, Högskolan i Jönköping, Kungliga Konsthögskolan, Lunds universitet, Södertörns högskola, Uppsala universitet	9
Låg prioritet	Högskolan i Halmstad, Högskolan Kristianstad, Linköpings universitet	3
Ingen åsikt	-	0

5. Länkning till forskningsdata

Prioritet	Lärosäten	Antal lärosäten
Mycket hög prioritet	Dans och Cirkushögskolan, Högskolan i Gävle, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, SLU	4
Hög prioritet	Chalmers, Försvarshögskolan, Högskolan på Gotland, Kungliga Konsthögskolan, Linköpings universitet	5
Medelhög prioritet	Göteborgs universitet, Malmö högskola, Mälardalens högskola, Lunds universitet, Stockholms universitet, Södertörns högskola, Umeå universitet, Uppsala universitet	8
Låg prioritet	BTH, GIH, Högskolan i Borås, Högskolan i Dalarna, Högskolan i Skövde, Högskolan Kristianstad, Karolinska Institutet, KTH, Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet	10
Ingen åsikt	Ersta Sköndal högskola, Högskolan i Halmstad, Högskolan i Jönköping, Högskolan Väst, Karlstads universitet, Konstfack, Röda Korsets högskola	7

6. Tillgängliggöra lärresurser

Prioritet	Lärosäten	Antal lärosäten
Mycket hög prioritet	Högskolan i Dalarna, Högskolan i Gävle, Högskolan på Gotland, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap	4
Hög prioritet	BTH, Försvarshögskolan, SLU	3
Medelhög prioritet	Chalmers, Göteborgs universitet, Högskolan i Borås, Högskolan i Halmstad, KTH, Lunds universitet, Malmö högskola, Mittuniversitetet, Mälardalens högskola, Röda Korsets högskola, Stockholms universitet, Södertörns högskola, Umeå universitet	13
Låg prioritet	GIH, Högskolan i Skövde, Högskolan Kristianstad, Karolinska Institutet, Kungliga Konsthögskolan, Linköpings universitet, Linnéuniversitet, Uppsala universitet	8
Ingen åsikt	Dans och Cirkushögskolan, Ersta Sköndal högskola, Högskolan i Jönköping, Högskolan Väst, Karlstads universitet, Konstfack	6

7. Ökad open access-utgivning av monografier

Prioritet	Lärosäten	Antal lärosäten
Mycket hög prioritet	Högskolan i Gävle, Högskolan på Gotland, Linköpings universitet	3
Hög prioritet	KTH, Malmö högskola, Södertörns högskola, Uppsala universitet	4
Medelhög prioritet	Göteborgs universitet, Högskolan i Borås, Högskolan i Skövde, Högskolan Kristianstad, Linnéuniversitetet, Lunds universitet, Mälardalens högskola, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, Stockholms universitet	9
Låg prioritet	BTH, Försvarshögskolan, GIH, Högskolan i Dalarna, Högskolan i Halmstad, Karolinska Institutet, Konstfack, Kungliga Konsthögskolan, Mittuniversitetet, SLU, Umeå universitet	11
Ingen åsikt	Chalmers, Dans och Cirkushögskolan, Ersta Sköndal högskola, Högskolan i Jönköping, Högskolan Väst, Karlstads universitet, Röda Korsets högskola	7

8. Ekonomiskt stöd till forskare för att underlätta publicering i open access-tidskrifter

Prioritet	Lärosäten	Antal lärosäten
Mycket hög prioritet	Högskolan i Gävle, Linköpings universitet	2
Hög prioritet	BTH, KTH, Lunds universitet, Uppsala universitet	4
Medelhög prioritet	Göteborgs universitet, Högskolan i Borås, Högskolan i Skövde, Högskolan på Gotland, Karolinska Institutet, Konstfack, Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, SLU, Stockholms universitet, Södertörns högskola, Umeå universitet	13
Låg prioritet	Försvarshögskolan, GIH, Högskolan i Dalarna, Högskolan i Halmstad, Högskolan Kristianstad, Kungliga Konsthögskolan, Malmö högskola	7
Ingen åsikt	Chalmers, Dans och Cirkushögskolan, Ersta Sköndal högskola, Högskolan i Jönköping, Högskolan Väst, Karlstads universitet, Mälardalens högskola, Röda Korsets högskola	8

9. Stöd till utgivning av open access-tidskrifter vid det egna lärosätet

Prioritet	Lärosäten	Antal lärosäten
Mycket hög prioritet	Högskolan i Gävle, Stockholms universitet	2
Hög prioritet	Karlstads universitet, Mittuniversitetet, Uppsala universitet	3
Medelhög prioritet	BTH, GIH, Högskolan i Borås, Konstfack, Lunds universitet, Malmö högskola, Södertörns högskola	8
Låg prioritet	Försvvarshögskolan, Högskolan i Dalarna, Högskolan i Skövde, Högskolan Kristianstad, Högskolan på Gotland, Karolinska Institutet, KTH, Kungliga Konsthögskolan, Linköpings universitet, Linnéuniversitetet, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, SLU, Umeå universitet	13
Ingen åsikt	Chalmers, Dans och Cirkushögskolan, Ersta Sköndal högskola, Högskolan i Jönköping, Högskolan i Halmstad, Högskolan Väst, Mälardalens högskola, Röda Korsets högskola	8

Bilaga 5. Prioriterade områden för nationell samordning

Prioriterade områden för utökad nationell samordning eller nationella tjänster, som stöd för utveckling av lärosätets arbete med open access och öppet arkiv. Resultatet visas i prioritetsordning, dvs. där flest antal lärosäten har angivit mycket hög prioritet.

1. Nationell samordning för att ingå generella avtal för parallellpublicering med förlag, i samband med nationella licensavtal för e-tidskrifter

Prioritet	Lärosäten	Antal lärosäten
Mycket hög prioritet	BTH, Chalmers, Göteborgs universitet, Högskolan i Borås, Högskolan i Dalarna, Högskolan i Gävle, Högskolan i Halmstad, Högskolan i Jönköping, Högskolan i Skövde, Högskolan Kristianstad, Högskolan på Gotland, Karlstads universitet, Karolinska Institutet, KTH, Linköpings universitet, Linnéuniversitetet, Malmö högskola, Mälardalens högskola, Mittuniversitetet, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, Röda Korsets högskola, SLU, Stockholms universitet, Umeå universitet, Uppsala universitet	25
Hög prioritet	Ersta Sköndal högskola, Försvarshögskolan, GIH, Konstfack, Kungliga Konsthögskolan,	5
Medelhög prioritet	Högskolan Väst, Södertörns högskola	2
Låg prioritet	Lunds universitet	1
Ingen åsikt	Dans och Cirkushögskolan	1

2. Samordning av teknisk vidareutveckling och gemensamma standarder i de öppna arkiven

Prioritet	Lärosäten	Antal lärosäten
Mycket hög prioritet	BTH, Dans och Cirkushögskolan, Göteborgs universitet, Högskolan i Borås, Högskolan i Dalarna, Högskolan i Gävle, Högskolan i Jönköping, Högskolan i Skövde, Högskolan Kristianstad, Högskolan på Gotland, Karlstads universitet, Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, Röda Korsets högskola, SLU, Stockholms universitet, Södertörns högskola, Umeå universitet, Uppsala universitet	20
Hög prioritet	Försvarshögskolan, Högskolan i Halmstad, KTH, Kungliga Konsthögskolan, Linköpings universitet, Lunds universitet, Malmö högskola,	7

Medelhög prioritet	Chalmers, Ersta Sköndal högskola, GIH, Högskolan Väst	4
Låg prioritet	Karolinska Institutet	1
Ingen åsikt	Konstfack, Mälardalens högskola	2

3. Informationsstöd och kompetensutveckling till ansvariga för öppna arkiv och open access

Prioritet	Lärosäten	Antal lärosäten
Mycket hög prioritet	BTH, Chalmers, Ersta Sköndal högskola, Försvarshögskolan, Göteborgs universitet, Högskolan i Borås, Högskolan i Dalarna, Högskolan i Gävle, Högskolan i Halmstad, Högskolan Kristianstad, Karlstads universitet, Konstfack, Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet, Mälardalens högskola, SLU	16
Hög prioritet	Högskolan i Jönköping, Högskolan i Skövde, Högskolan på Gotland, Högskolan Väst, Kungliga Konsthögskolan, Lunds universitet, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, Röda Korsets högskola, Stockholms universitet, Uppsala universitet	10
Medelhög prioritet	GIH, Karolinska Institutet, KTH, Linköpings universitet, Malmö högskola, Södertörns högskola, Umeå universitet	7
Låg prioritet	-	0
Ingen åsikt	Dans och Cirkushögskolan	1

4. Samordning av användarstöd och teknisk utveckling för att underlätta parallellpublicering

Prioritet	Lärosäten	Antal lärosäten
Mycket hög prioritet	BTH, Ersta Sköndal högskola, GIH, Göteborgs universitet, Högskolan i Gävle, Högskolan i Skövde, Högskolan Kristianstad, Högskolan på Gotland, KTH, Linnéuniversitetet, Mittuniversitetet, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, SLU, Uppsala universitet	14
Hög prioritet	Försvarshögskolan, Högskolan i Dalarna, Högskolan i Halmstad, Högskolan i Jönköping, Högskolan Väst, Karlstads universitet, Kungliga Konsthögskolan, Lunds universitet, Malmö högskola, Röda Korsets högskola, Stockholms universitet, Umeå universitet	12
Medelhög prioritet	Högskolan i Borås, Konstfack, Södertörns högskola	3

Låg prioritet	Chalmers, Karolinska Institutet, Linköpings universitet, Mälardalens högskola	4
Ingen åsikt	Dans och Cirkushögskolan	1

5. Gemensam publiceringsplattform för att samverka och eventuellt dela metadata och fulltexter vid sampublicering mellan lärosäten

Prioritet	Lärosäten	Antal lärosäten
Mycket hög prioritet	GIH, Göteborgs universitet, Högskolan i Dalarna, Högskolan i Gävle, Högskolan i Halmstad, Högskolan i Jönköping, Högskolan Kristianstad, Högskolan på Gotland, Karlstads universitet, Kungliga Konsthögskolan, Linnéuniversitetet, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, Röda Korsets högskola, Stockholms universitet	14
Hög prioritet	Försvvarshögskolan, Högskolan i Borås, Mittuniversitetet, Uppsala universitet	4
Medelhög prioritet	Högskolan i Skövde, Linköpings universitet, Malmö högskola, Södertörns högskola	4
Låg prioritet	BTH, Karolinska Institutet, Lunds universitet, Mälardalens högskola, SLU, Umeå universitet	6
Ingen åsikt	Chalmers, Dans och Cirkushögskolan, Ersta Sköndal högskola, Högskolan Väst, Konstfack, KTH	6

6. Nationell samordning för att ingå medlemskap med open access-förlag

Prioritet	Lärosäten	Antal lärosäten
Mycket hög prioritet	Chalmers, Göteborgs universitet, Högskolan i Jönköping, Högskolan i Skövde, Karlstads universitet, KTH, Linköpings universitet, Linnéuniversitetet, Lunds universitet, Mittuniversitetet, Mälardalens högskola, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, Röda Korsets högskola	13
Hög prioritet	Ersta Sköndal högskola, Högskolan i Borås, Högskolan i Gävle, Högskolan i Halmstad, Högskolan på Gotland, Högskolan Väst, Kungliga Konsthögskolan, Malmö högskola, SLU, Stockholms universitet, Umeå universitet, Uppsala universitet	12
Medelhög prioritet	BTH, Försvvarshögskolan, GIH, Konstfack, Karolinska Institutet, Södertörns högskola	6

Låg prioritet	Högskolan Kristianstad, Högskolan i Dalarna,	2
Ingen åsikt	Dans och Cirkushögskolan	1

7. Stöd till informationsinsatser om open access-publicering till lärosätets forskare

Prioritet	Lärosäten	Antal lärosäten
Mycket hög prioritet	Ersta Sköndal högskola, Försvarshögskolan, Göteborgs universitet, Högskolan i Dalarna, Högskolan Kristianstad, Konstfack, Linnéuniversitetet, Mälardalens högskola, SLU	9
Hög prioritet	BTH, Chalmers, GIH, Högskolan i Borås, Högskolan i Gävle, Högskolan i Halmstad, Högskolan i Jönköping, Högskolan Väst, Karlstads universitet, Nordiska högskolan för folkhälsovetenskap, Röda Korsets högskola, Stockholms universitet, Södertörns högskola	13
Medelhög prioritet	Högskolan på Gotland, KTH, Kungliga Konsthögskolan, Linköpings universitet, Lunds universitet, Malmö högskola, Mittuniversitetet, Umeå universitet	8
Låg prioritet	Högskolan i Skövde, Karolinska Institutet, Uppsala universitet	3
Ingen åsikt	Dans och Cirkushögskolan	1